

Wiadomości **Uniwersyteckie**

4 | Wydarzenia

*Polska Komisja Akredytacyjna VI kadencji
wobec wyzwań współczesnej edukacji
na poziomie akademickim*

14 | Wydarzenia

Dla wspólnego bezpieczeństwa

31 | Nauka i ludzie

Język – nasze wspólne dobro

Światowy Dzień Mokradet

7.02.2020 r.

Fot. Bartosz Proll

Spis treści

WYDARZENIA

- 4** | Z życia uczelni
- 20** | Nasze sukcesy
- 23** | Na wydziałach

KARTKA Z KALENDARZA

- 29** | Śp. dr Jan Sienkiewicz (1943-2020)

NAUKA I LUDZIE

- 31** | Język – nasze wspólne dobro
- 35** | Illerup – najdłuższy archeologiczny projekt nowożytnej Europy

WYDARZENIE NAUKOWE

- 39** | XI Dzień Historyka – jak wyglądał czas wolny Polaków?

- 40** | fNIRS – nowoczesny sprzęt do neurobadań dla pedagogów i psychologów

- 41** | Seminarium naukowe o Ukrainie

- 42** | Wizyta naukowa w Uniwersytecie Sun Yat-sen w Chińskiej Republice Ludowej

- 44** | Zakończenie okręgowego etapu XXXII Olimpiady Filozoficznej

- 45** | Oszczędź sobie! (na przyszłość...)

SPRAWY STUDENCKIE

- 46** | Historycy w Krakowie

- 47** | Studenci WNoZiGP w Tajlandii

- 48** | Prezentacja projektu SKNP „SmartCity” dla gminy Wisznice

- 49** | Cztery medale HMP U18/U20!

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

PL ISSN 1233-216X

Adres redakcji: pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1305, 20-031 Lublin, tel. 81 537 54 19

e-mail: wiadomosci@poczta.umcs.lublin.pl
www.wiadomosci.umcs.pl

Redakcja: Aneta Adamska, Magdalena Drwal, Marcin Gołębiowski, Agnieszka Stańczak (p.o. redaktor naczelny)

Współpracownicy: Krzysztof Bartnik, Hanna Bytniewska, Sara Filipiak, Monika Gabryś-Sławińska, Renata Gogol, Teresa Klimowicz, Andrzej Kokowski, Beata Kozłowska, Monika

Lenarciak, Urszula Lewartowicz, Małgorzata Lipczyńska, Monika Mielko-Remiszewska, Anna Obara-Pawłowska, Elżbieta Olszewska, Anna Ostrowska, Artur Poptawski, Tomasz Poślada, Anna Sałamacha, Dorota Samborska, Sylwia Skotnicka, Alicja Ślusarska

Okładka: fot. B. Proll

Druk: Akapit

Nakład: 450 egz.

Projekt graficzny i skład: Studio DTP Academicon, dtp@academicon.pl, http://dtp.academicon.pl/

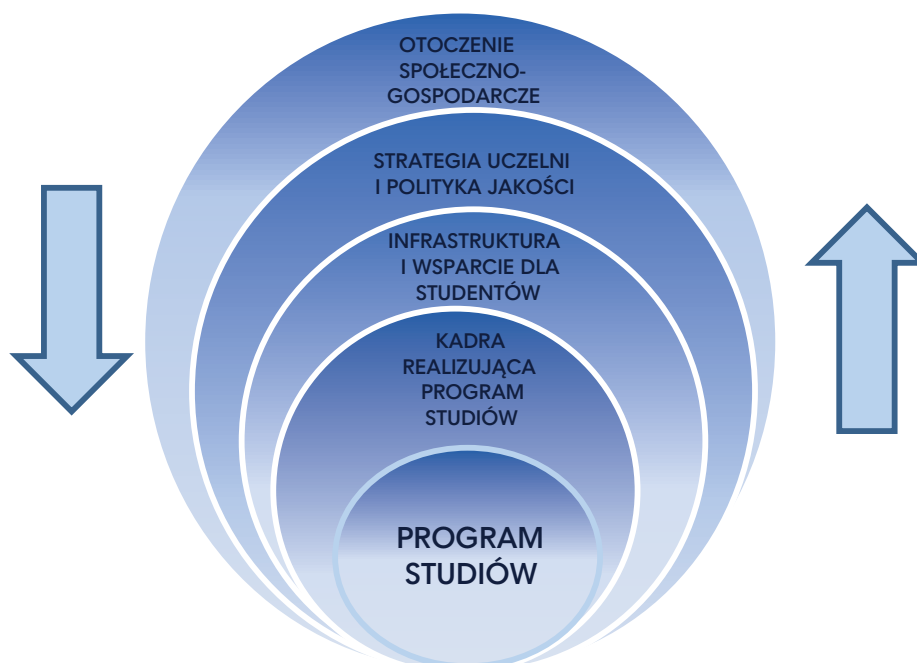
Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i korekty nadesłanych tekstów. Ma również prawo do wyboru tekstów do publikacji.

Polska Komisja Akredytacyjna VI kadencji wobec wyzwań współczesnej edukacji na poziomie akademickim

Uczelnia prowadząca badania na najwyższym poziomie, aspirująca do podnoszenia swojego miejsca w rankingach, dbająca o rozwój kadr naukowych powinna przywiązywać wagę do takiego określania standardów kształcenia, aby gwarantować optymalny rozwój swoich studentów. Zapewnienie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych dostosowanych do dynamicznie dokonujących się zmian we współczesnym świecie, rozwój nauki i technologii generujący ciągle nowe wyzwania stawia przed uczelniami wysokie wymagania w zakresie modelowania kształcenia, odpowiadającego oczekiwaniom wchodzącego na rynek pracy młodego pokolenia, jak i otoczenia społeczno-gospodarczego. Programy kształcenia to swoiste produkty oferowane na rynku edukacyjnym, oferta adresowana do szerokiego grona odbiorców. Uwzględniając fakt, iż każdy z uczestników tego procesu oczekuje osiągnięcia znaczących dla siebie efektów i wartości, kluczową kwestią jest synergia pomiędzy uczelnią (kształtowa-

nie w oparciu o prowadzone na najwyższym poziomie badania naukowe programów studiów, aby wyposażyć studenta w wiedzę, umiejętności i kompetencje pożądane na rynku pracy, a także przygotowujące go do podejmowania badań), kandydatem / studentem / absolwentem (zdobywanie wiedzy, umiejętności i kompetencji gwarantujących realizację własnej ścieżki rozwoju oraz dalsze budowanie pożądanego modelu kariery na rynku pracy) i pracodawcą (pozyskanie pracownika, który potrafi inteligentnie i kreatywnie, stosownie do ciągle zmieniających się wyzwań cywilizacyjnych, użytkować i rozwijać zdobytą wiedzę, kwalifikację i umiejętności w toku rozwiązywania stawianych przed nim zadań).

Osiągnięcie takiej spójności stawia przed uczelnią szereg wyzwań dotyczących stosowanych, wdrażanych lub postulowanych rozwiązań formalnych optymalizujących skuteczność, najwyższy standard kształcenia w korelacji z oczekiwaniami interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych.

Powołana do życia w 2002 r. decyzją ministra Polska Komisja Akredytacyjna na stałe wpisała się w działania mające na celu budowanie kultury jakości kształcenia na polskich uczelniach. Dążąc do zapewnienia absolwentom polskich szkół wyższych najwyższego pozycjonowanie na krajowym i międzynarodowym rynku pracy oraz zwiększenia konkurencyjności polskich uczelni, PKA nawiązuje do najlepszych wzorców obowiązujących w europejskiej i globalnej przestrzeni edukacyjnej.

Obecnie PKA tworzy osiemdziesięciu sześciu członków powołanych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa spośród kandydatów posiadających co najmniej stopień naukowy doktora, zgłoszonych przez senaty uczelni, Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Konferencję Zawodowych Szkół Polskich, Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej (przewodniczący PSRP jest członkiem PKA z mocy prawa), ogólnokrajowe stowarzyszenia naukowe i organizacje pracodawców.

Organami PKA są Przewodniczący oraz Prezydium (w składzie: przewodniczący, sekretarz, przewodniczący Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej, przedstawiciel organizacji pracodawców, przewodniczący Zespołu do spraw kształcenia nauczycieli, przewodniczący zespołów dziedzinowych). W PKA pracują zespoły działające w ramach dziedzin nauki i dziedziny sztuki: Zespół nauk humanistycznych oraz nauk teologicznych, Zespół nauk inżyniersko-technicznych, Zespół nauk medycznych i nauk o zdrowiu, Zespół nauk rolniczych, Zespół nauk ścisłych i przyrodniczych, I Zespół nauk społecznych (dyscypliny: nauki o bezpieczeństwie, nauki o komunikacji społecznej i mediach, nauki o polityce i administracji, nauki prawne, nauki socjologiczne, pedagogika, prawo kanoniczne, psychologia), II Zespół nauk społecznych (dyscypliny: ekonomia i finanse, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, nauki o zarządzaniu i jakości), Zespół sztuki, Zespół do spraw kształcenia nauczycieli. Każdy zespół złożony jest co najmniej z czterech osób (w tym trzech z najwyższymi kwalifikacjami naukowymi – tytułem naukowym profesora lub stopniem naukowym doktora habilitowanego) oraz przedstawiciela organizacji pracodawców. PKA współpracuje ponadto z ekspertami zewnętrznymi. Obsługę administracyjną PKA prowadzi jej Biuro.

Do zadań PKA należy wyrażanie opinii w sprawie wpisu uczelni niepublicznej do ewidencji, wyrażanie opinii w sprawie spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni, przeprowadzanie oceny programowej, przeprowadzanie oceny kompleksowej, prowadzenie działalności analitycznej, szkoleniowej oraz upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie jakości kształcenia, a także współpraca z krajowymi i międzynarodowymi instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze szkolnictwa wyższego.

Okresowe oceny kształcenia na poszczególnych kierunkach prowadzone przez zespoły oceniające PKA na stałe wpisały się w życie polskich uczelni. Oceny te w istotny sposób wpływają na organizację kształcenia, sprzyjają głębszej refleksji nad preferowanymi rozwiązaniami w zakresie polityki kształcenia w odniesieniu zarówno do wymagań europejskiej przestrzeni edukacyjnej, obowiązujących rozwiązań formalno-prawnych, jak i uwarunkowań środowiskowych i misji każdej uczelni.

Zarówno w PKA, jak i w zespołach oceniających pracują wywodzący się z różnych uczelni doświadczeni nauczyciele akademicy zaangażowani w działania na rzecz doskonalenia procesu kształcenia na poziomie akademickim. Ich wiedza merytoryczna, doświadczenie są gwarancją rzetelnej, wyważonej refleksji nad problemami jakości kształcenia. PKA w obecnej kadencji, podkreślał Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego Jarosław Gowin 8 stycznia br. na Posiedzeniu Plenarnym PKA w Warszawie, to instytucja mentorska ukierunkowana na animowanie, propagowanie i wdrażanie dobrych praktyk w zakresie doskonalenia kształcenia zorientowanego na optymalizację efektywności i jakości kształcenia studentów w polskich uczelniach.

Nadrzędną wartością w działaniach podejmowanych przez PKA w odniesieniu do ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* jest budowanie kultury jakości kształcenia w oparciu o wartości wynikające z szeroko pojmowanej tradycji akademickiej. Standaryzacja oceny jakości kształcenia, czyli spełnienia obiektywnych kryteriów warunkujących jakość kształcenia, to ważny czynnik pozwalający nadzorować prawidłowości procesu kształcenia na wszystkich jego poziomach zgodnie z wymaganiami prawa.

Przeprowadzana przez zespoły oceniające PKA ocena programowa (wizytacja trwa nie krócej niż dwa dni) prowadzona na podstawie przygotowanego przez uczelnię raportu samooceny (zgodnego z ustalonymi przez Prezydium PKA wytycznymi i wzorem) obejmuje spotkanie zespołu oceniającego z władzami uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów, weryfikację spełnienia kryteriów oceny programowej, hospitację zajęć dydaktycznych, wizytację uczelnianą i pozauczelnianą infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej do realizacji zajęć, spotkania z nauczycielami akademickimi oraz innymi osobami prowadzącymi zajęcia, przedstawicielami studentów, samorządu studenckiego oraz studenckiego ruchu naukowego, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, spotkania członków zespołu oceniającego w celu dokonania analizy informacji zebranych, sformułowania wniosków, uwag i zaleceń podsumowujących wizytację oraz spotkanie końcowe z władzami uczelni.

Przewodniczący zespołu oceniającego jest odpowiedzialny za wszystkie czynności podjęte przez zespół oceniający od momentu otrzymania raportu samooceny, poprzez przeprowadzenie wizytacji oraz sporządzenie raportu, aż do etapu przedstawienia sprawy na posiedzeniu Zespołu lub zespołu ds. kształcenia nauczycieli. Raport opracowany przez zespół oceniający jest następnie przekazywany do uczelni. Uczelnia przedstawia swoje stanowisko w odpowiedzi na raport. Następnie zespół działający w ramach dziedziny lub zespół do spraw kształcenia nauczycieli na podstawie raportu zespołu oceniającego i stanowiska uczelni przedstawionego w odpowiedzi na raport opracowuje opinię, która stanowi podstawę podjęcia przez Prezydium PKA uchwały w sprawie oceny.

Ocena programowa kończy się wydaniem oceny **pozytywnej albo negatywnej**. Pozytywna ocena programowa jest wydawana na okres do 6 lat (jeżeli wszystkie szczegółowe kryteria oceny programowej są spełnione, a opinia Zespołu lub zespołu do spraw kształcenia nauczycieli zawiera co najwyżej rekomendację wskazującą nowe możliwości doskonalenia jakości kształcenia) albo na okres do 2 lat (jeżeli co najmniej jedno szczegółowe kryterium oceny programowej jest spełnione częściowo i opinia Zespołu lub zespołu do spraw kształcenia nauczycieli zawiera zalecenia o charakterze naprawczym, wskazujące na konieczność niezwłoczne-

go usunięcia błędów i niezgodności, a także podjęcia skutecznych działań zapobiegawczych, przy czym zalecenia te są możliwe do wykonania w terminie maksymalnie 2 lat).

Rekomendacja to rada, wskazówka przedstawiająca uczelni nowe możliwości doskonalenia jakości kształcenia, niemająca mocy wiążącej dla uczelni. Zalecenie to dyrektywa o charakterze naprawczym, wskazująca na konieczność niezwłocznego usunięcia błędów i niezgodności, a także podjęcia skutecznych działań (zmian) zapobiegających ponownemu ich wystąpieniu, mająca moc wiążącą dla uczelni. Błędy i niezgodności wykazane w zaleceniach do usunięcia powinny być wyraźnie wskazane oraz podkreślona winna być konieczność podjęcia skutecznych działań zapobiegających ponownemu wystąpieniu zdiagnozowanych błędów.

Ocena negatywna jest wydawana, jeżeli uczelnia uniemożliwia lub utrudnia przeprowadzenie oceny programowej.

Potwierdzeniem osiągnięcia wyróżniającej jakości kształcenia na kierunku studiów o określonym poziomie i profilu jest **Certyfikat Doskonałości Kształcenia**. Certyfikaty są nadawane przez Prezydium PKA w następujących kategoriach: Doskonały kierunek – doskonałość w kształceniu na kierunku; Zawsze dla studenta – doskonałość we wsparciu rozwoju studentów; Otwarty na świat – doskonałość we współpracy międzynarodowej; Partner dla rozwoju – doskonałość we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Okresowe oceny programowe cyklicznie przeprowadzane na kierunkach studiów są szczególnym momentem wymagającym zarówno od uczelni, jak i PKA pogłębionej refleksji nad koncepcją kształcenia na kierunku, uwarunkowaniami jej realizacji, wewnętrzną spójnością wszystkich jej komponentów. Wizyta zespołów oceniających aktywizuje okresowy przegląd wewnętrznych rozwiązań, jest przestrzenią do merytorycznej dyskusji nad standardami jakości kształcenia, stosowanymi procedurami i narzędziami ewaluacyjnymi. Zwrócenie uwagi na słabe strony dydaktyki akademickiej, otwierające perspektywę jej udoskonalenia, jak i wskazywanie i wdrażanie dobrych praktyk jest wartością dodaną, sprzyjającą budowaniu kultury jakości kształcenia na poziomie akademickim.

*prof. dr hab. Alina Orłowska
Prorektor ds. Kształcenia UMCS*

Multicultural Days at UMCS: Explore South America

W piątek 28 lutego 2020 r. odbyło się drugie z czterech zaplanowanych wydarzeń z cyklu „Multicultural Days at UMCS: Explore South America – Ameryka Południowa, kultura i tradycje”. Spotkanie, które odbyło się w Stołówce Akademickiej „Trójka”, stało się doskonałą okazją do zaprezentowania przez studentów cudzoziemców tradycji, historii oraz kultury państw Ameryki Południowej. Aktualnie na naszym Uniwersytecie studiują studenci z prawie 50 państw, m.in. z Brazylii, Peru, Ekwadoru, Azerbejdżanu, Indii, Indonezji, Japonii, Chin, Tajwanu, Wietnamu, Iranu, Iraku, Nepalu, Ugandy, Zimbabwe czy Tanzanii.

Wśród licznie przybyłych gości znajdowali się przedstawiciele władz rektorskich: prof. dr hab. Radosław Dobrowolski – Prorektor ds. Nauki i Współpracy Międzynarodowej, prof. dr hab. Arkadiusz Bereza – Prorektor ds. Ogólnych, dr hab. Alina Orłowska, prof. nadzw. – Prorektor ds. Kształcenia oraz władz dziekańskich: dr hab. Małgorzata Wójcik, prof. UMCS – Prodziekan ds. Studenckich Wydziału Biologii i Biotechnologii, prof. dr hab. Anna Deryło-Marczewska – Dziekan Wydziału Chemii oraz dr hab. Piotr Borowski, prof. UMCS – Prodziekan ds. Studenckich Wydziału Chemii. Spotkanie zaszczyliła swoją obecnością również prof. dr hab. Barbara Hlibowicka-Węglarz – Konsul Honorowy Federacyjnej Republiki Brazylii w Lublinie, prof. dr hab. Marek Pietraś – dyrektor Instytutu Nauk o Polityce i Administracji, jak również nauczyciele akademicy, doktoranci oraz studenci.

Program wydarzenia obejmował prezentacje studentów pochodzących z państw Ameryki Południowej, quiz wiedzy o Brazylii oraz część warsztatową, podczas której studenci mieli możliwość udekorowania piniaty oraz przygotowania dekoracji do włosów, które później zostały wykorzystane w warsztatach tanecznych. W dalszej części spotkania uczestnicy dowiedzieli się, w jaki sposób przygotować tradycyjną peruwiańską potrawę arroz chaufa, następnie odbyła się degustacja potraw latynoamerykańskich.

Wydarzenie odbyło się w ramach projektu „Foreigners @ UMCS – kompleksowy zespół działań i rozwiązań systemowych zorientowanych na usprawnienie oraz

Fot. Suraj Paul/Christopher Kaka

Fot. Suraj Paul/Christopher Kaka

wzmocnienie instytucjonalne UMCS w zakresie obsługi studentów i kadry z zagranicy” w ramach Programu „Welcome to Poland” Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej.

*dr Ewelina Panas
koordynator ds. umiędzynarodowienia kształcenia*

Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego

21 lutego to dzień, w którym od 20 lat obchodzony jest na całym świecie Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego. Data tego święta ustanowiono decyzją UNESCO 17 listopada 1999 r. nie jest przypadkowa. Nawiązuje ona bowiem do zdarzeń, jakie miały miejsce w 1952 r. w obecnej stolicy Bangladeszu – w Dhaka. Doszło tam bowiem wówczas do demonstracji studentów domagających się nadania statusu języka urzędowego ich ojczystej mowie – językowi bengalskiemu (bangla). Pięciu uczestników tych manifestacji zamordowano, ale ich determinacja w walce o ochronę własnej tożsamości kulturowej została upamiętniona poprzez uchwalenie Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego (International Mother Language Day). Ideą przyświecającą ustanowieniu tego święta jest nie tylko uwypuklenie różnorodności językowej i kulturowej, ale też zwiększanie świadomości konieczności dbania o dziedzictwo kulturowe i narodowe połączonego z promowaniem tolerancji dla odmienności i wspieraniem działań mających na celu dążenie do dialogu i porozumienia.

28 lutego 2020 r. na Wydziale Humanistycznym zorganizowano pierwsze w dziejach Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej obchody Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego. Na zaplanowane spotkanie przybyło wielu znamienitych gości, w tym przedstawiciele władz miasta – prezydent Lublina dr Krzysztof Żuk oraz wiceprzewodniczący lubelskiej Rady Miasta Stanisław Kieroński. Władze uczelni reprezentowali natomiast: Prorektor ds. Kształcenia dr hab. Alina Orłowska, prof. UMCS oraz były rektor Uniwersytetu prof. dr hab. Kazimierz Goebel. W wydarzeniu uczestniczyli również: Dziekan Wydziału Humanistycznego prof. dr hab. Robert Litwiński, Prodziekan ds. Kształcenia dr Małgorzata Krzezińska-Adamek oraz dyrektorzy i wicedyrektorzy instytutów funkcjonujących w ramach wspomnianej jednostki organizacyjnej, tj. Filologii Polskiej (prof. dr hab. Małgorzata Karwatowska i dr hab. Małgorzata Latoch-Zielińska, prof. UMCS), Neofilologii (dr hab. Renata Bizek-Tatara, prof. UMCS i dr hab. Przemysław Łozowski, prof. UMCS) oraz Nauk o Kulturze (dr hab. Ewa Głazewska, prof. UMCS). Gościem ho-

Fot. Magdalena Dwał

norowym Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego był prof. dr hab. Artur Rejter reprezentujący Uniwersytet Śląski w Katowicach i będący członkiem m.in. Rady Doskonałości Naukowej i Komitetu Językoznawstwa PAN. W zorganizowanym spotkaniu uczestniczyli ponadto przedstawiciele miejskich instytucji kulturalnych i oświatowych, w tym dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie Tadeusz Sławewski oraz dyrektor III Liceum Ogólnokształcącego im. Unii Lubelskiej mgr Grzegorz Lech. Wśród uczestników znaleźli się również członkowie społeczności akademickiej – pracownicy, doktoranci i studenci, a także przybyli do Lublina uczniowie oraz nauczyciele ze szkół z Lublina i regionu (np. z Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Żeromskiego w Nałęczowie).

Tematem przewodnim obchodów Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego była twórczość Olgi Tokarczuk, która w 2019 r. została uhonorowana literacką nagrodą Nobla, stając się tym samym piątą osobą reprezentującą nasz kraj i wyróżnioną za osiągnięcia pisarskie. Prowadzący uroczystość przedstawiciele Instytutu Filologii Polskiej UMCS dr hab. Małgorzata Rzeszutko-Iwan, prof. UMCS oraz dr hab. Rafał Szczerbakiewicz rozpoczęli spotkanie od odczytania listu skierowane-

Fot. Magdalena Dwał

Fot. Magdalena Dwał

Fot. Magdalena Dwał

go w imieniu Noblistki do uczestników wydarzenia przez jej asystentkę Irynę Vikyrchak. Następnie Prezydent Miasta Lublin i wiceprzewodniczący Rady Miasta wręczyli Medale Unii Lubelskiej prof. dr hab. Małgorzacie Karwatowskiej, dr hab. Iwonie Morawskiej, prof. UMCS, prof. dr. hab. Robertowi Litwińskiemu i dr. Grzegorzowi Kondrasiukowi, a Medal „Zasłużony dla Miasta Lublin” – prof. dr. hab. Dariuszowi Chemperkowi. Medalem Unii Lubelskiej został również wyróżniony Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Następnie gość honorowy prof. dr hab. Artur Rejter wygłosił wykład zatytułowany *Między stałością i zmiennością. Z dziejów dyskursu naukowego*, omawiając na przykładzie zielników przemiany, jakie dokonały się w sposobie konstruowania tekstów naukowych. Kolejnym punktem programu były *Świeckie za-światy ze słów Olgi T.*, czyli charakterystyka twórczości Noblistki zaprezentowana w dość nietypowej, acz atrakcyjnej formie. Połączono bowiem przygotowane przez dr. hab. Rafała Szerbakiewicza fachowe omówienie specyfiki utworów literackich Olgi Tokarczuk z odczytaniem przez reprezentantów społeczności akademickiej fragmentów wybranych dzieł jej autorstwa, tj. *E.E.* (prof. dr hab. Małgorzata Karwatowska), *Prawiek* (dr hab. Alina Orłowska, prof. UMCS), *Bieguni* (mgr Mikołaj Dziadok i mgr Nolzwi Mhodi), *Księgi Jakubowe* (prof. dr hab. Dariusz Chemperek) i *Opowiadania bizarne* (prof. dr hab. Robert Litwiński). Z przyczyn niezależnych od organizatorów spotkanie musiało zostać przerwane. Władze Wydziału Humanistycznego zapewniły jednak, że obchody Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego staną się w kolejnych latach stałym elementem kalendarza uniwersyteckiego.

dr Beata Jarosz

Światowy Dzień Mokradeł na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS

7 lutego 2020 r. już po raz trzeci Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS włączył się w obchody Światowego Dnia Mokradeł, który w tym roku odbył się pod hasłem „Mokradła a bioróżnorodność”. Współorganizatorem tegorocznej edycji był Biebrzański Park Narodowy. Światowy Dzień Mokradeł obchodzony jest co roku na pamiątkę uchwalenia w dniu 2 lutego 1971 r. w irańskim mieście Ramsar Konwencji o ochronie obszarów wodno-błotnych (tzw. Konwencji Ramsarskiej). Świadomość ogromnej roli tych obszarów w utrzymaniu prawidłowego bilansu wodnego w środowisku wciąż rośnie, czego dowodem jest coraz większe zainteresowanie tym świętem, które obecnie obchodzone jest już w blisko 100 krajach. W kontekście obserwowanych współcześnie zmian klimatu, doświadczanych w ostatnich latach na świecie okresów dramatycznej suszy oraz innych ekstremalnych zjawisk hydrometeorologicznych związanych z przyspieszonym obiegiem wody w środowisku obszary mokradłowe nabierają szczególnego znaczenia. Pełnią one nie tylko istotną rolę w pochłanianiu CO₂ zawartego w atmosferze, ale również przyczyniają się do utrzymania bioróżnorodności oraz ochrony cennych gatunków roślin i zwierząt.

Światowy Dzień Mokradeł organizowany na WNoZiGP cieszy się rosnącym zainteresowaniem młodzieży oraz przedstawiciele instytucji związanych z funkcjonowaniem i ochroną środowiska przyrodniczego. W tegorocznej edycji udział wzięło 190 uczniów i ich nauczycieli z 6 szkół licealnych z Lublina, a także Świdnika, Włodawy i Kozienic.

Impreza miała charakter przede wszystkim edukacyjny, a jej głównym celem była popularyzacja wiedzy o roli terenów mokradłowych wśród uczniów szkół średnich. Dorobek naukowy pracowników Instytutu Nauk o Ziemi i Środowisku UMCS jest w tym względzie znaczący i publikowany w czołowych czasopismach światowych poświęconych tematyce rozpoznania i ochrony ekosystemów wodno-błotnych. Obchody 7 lutego 2020 r. podzielone zostały na dwie części. Pierwsza, wykładowa odbyła się w Auli WNoZiGP, gdzie prodziekan dr hab. Wojciech Zgłobicki, prof. UMCS powitał uczestników i zaproszonych gości oraz otworzył wystawy fotograficzne. Następnie wygłoszone zostały

trzy prelekcje, dotyczące różnych aspektów środowiskowych i społecznych związanych z obszarami wodno-błotnymi, przygotowane przez obecnych i byłych pracowników WNoZiGP – dr. hab. Wojciecha Janickiego, prof. UMCS, dr. Katarzynę Mięsiak-Wójcik, dr. Marka Turczyńskiego oraz przedstawicieli Biebrzańskiego Parku Narodowego – Bogdana Browarskiego i Mirosława Gadomskiego. Zakończeniem części wykładowej był konkurs wiedzy o mokradłach przeprowadzony na smartfonach, w którym młodzież mogła zdobyć atrakcyjne nagrody, m.in. zaproszenie do wzięcia udziału w naukowych badaniach terenowych prowadzonych przez pracowników Instytutu Nauk o Ziemi i Środowisku UMCS. W drugiej części uczniowie mieli możliwość wzięcia udziału w zajęciach wybranych spośród 12 warsztatów tematycznych (łącznie 34 edycje), takich jak np.: *Niezwykłe właściwości gleb terenów podmokłych. Warsztaty gleboznawcze, Historia mokradeł zapisana na mapach – warsztaty komputerowe* oraz *Czy na bagnie rośnie bagno? Quiz o roślinności mokradeł*. Równoległe do sesji warsztatowej zorganizowany został panel naukowy, który poprowadziła dr hab. Irena Agnieszka Pidek, prof. UMCS. Podczas tej sesji zaproszeni goście mieli możliwość dyskusji na tematy związane z ochroną i zagrożeniami obszarów mokradłowych Lubelszczyzny. Swoje referaty wygłosili: dr hab. Ignacy Kitowski, prof. PWSZ (PWSZ w Chełmie), Krzysztof Wawer (RDOŚ w Lublinie) oraz Krzysztof Wojciechowski (ZLPK w Lublinie). Całość wydarzenia uświetniły cztery wystawy fotograficzne poruszające tematykę wodno-błotną: *Polesia czar w fotografii Louise Arner Boyd* (University of Wisconsin-Milwaukee), *Biebrza dawniej i dziś* (Biebrzański Park Narodowy), *Oblicza bagien* (Studenckie Koło Fotografii Przyrodniczej UMCS) oraz *MikroPolesie* (Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych). Wystawy te można do końca kwietnia br. zobaczyć na Wydziale NoZiGP.

W organizację tegorocznych obchodów Światowego Dnia Mokradeł na WNoZiGP bardzo chętnie włączyli się pracownicy i studenci Wydziału (Samorząd Studentów WNoZiGP, Studenckie Koło Naukowe Geografów, Studenckie Koło Naukowe Turystyki i Rekreacji „Globtroter”, Studenckie Koło Naukowe Planistów „Smart-City”), a także zaproszeni goście.

Fot. Bartosz Proń

W tym roku wydarzenie patronatem honorowym objął Jego Magnificencja Rektor UMCS prof. dr hab. Stanisław Michałowski oraz pięć instytucji: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie, Poleski Park Narodowy, Roztoczański Park Narodowy, Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych. Wydarzenie sponsorowane było przez: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Lublinie oraz Piekarnię Kuźmiuk.

Wszystkim gościom oraz osobom zaangażowanym w organizację tegorocznej edycji Światowego Dnia Mokradeł serdecznie dziękujemy i zapraszamy za rok na kolejne obchody!

*W imieniu Komitetu Organizacyjnego
dr K. Mięsiak-Wójcik, dr J. Sposób, mgr K. Łabęcka,
lic. Kamil Kultys, lic. Klaudia Młodawska
i lic. Jagoda Ziewiec*

Fot. Bartosz Proń

CJKP UMCS na warsztatach certyfikatowych w Mikołajowie i Odessie

W dn. od 24 lutego do 1 marca 2020 r. przedstawiciele CJKP UMCS, dr Bartłomiej Maliszewski, mgr Kamila Kwiatkowska i mgr Viktoriia Hudy, przeprowadzili warsztaty certyfikacyjne dla osób uczących się języka polskiego oraz dla nauczycieli języka polskiego jako obcego w dwóch ośrodkach na Ukrainie.

Warsztaty obejmowały ogółem 30 godzin zajęć, podczas których uczestnicy szkolenia mogli poznać historię, założenia i perspektywy egzaminów certyfikacyjnych, a także strukturę oraz kryteria oceny testów. Lektorzy udzielali licznych porad, a następnie oceniali sposób wykonywania zadań przez uczestników kursów, którzy mogli sprawdzić poziom swoich kompetencji językowych. Zajęcia praktyczne obejmowały sprawność rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstu pisanego, poprawność gramatyczną, a szczególny nacisk został położony na sprawność pisania oraz mówienia. Osoby uczące się języka polskiego mierzyły się zarówno z krótszymi, jak i dłuższymi formami gatunkowymi, a także brały udział w symulacji egzaminów ustnych. Nauczyciele poznawali zaś sposoby oceniania tekstów pisanych oraz mówionych i rozwijali swoją wiedzę na temat technik nauczania sprawności językowych, aby móc jak najlepiej przygotowywać swoich uczniów do egzaminu.

Warsztaty cieszyły się ogromną popularnością (łącznie wzięło w nich udział ponad 80 osób), a ich uczest-

nicy przybywali nawet z bardzo odległych miast (m.in. z Charkowa, skąd do Mikołajowa jedzie się pociągiem ponad 14 godzin). W opiniach na temat kursu wielokrotnie dziękowano za bogactwo przekazywanej wiedzy, informację zwrotną na temat popełnianych błędów oraz ciepłą i miłą atmosferę warsztatów.

Kursy w Odessie i w Mikołajowie *Warto uczyć (się) polskiego* odbyły się w ramach Programu Promocji Języka Polskiego i zostały sfinansowane przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej. Projekt został zrealizowany w partnerstwie z Czarnomorskim Uniwersytetem Narodowym im. Petra Mohyły w Mikołajowie.

Serdeczne podziękowania składamy Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej za przyznanie środków finansowych na realizację projektu. Jesteśmy wdzięczni Dziekanowi Instytutu Filologicznego prof. Aleksandrowi Pronkiewiczowi oraz lektor Aleksandrze Cybulskiej (absolwentce studiów podyplomowych w CJKP UMCS) za wielką życzliwość i zaangażowanie w organizację warsztatów w Mikołajowie. Dziękujemy także Konsulatowi RP w Odessie oraz Odeskiej Szkole nr 121 za aktywność w rozbudowie projektu i możliwość przeprowadzenia zajęć także w stolicy sąsiedniego obwodu.

Bartłomiej Maliszewski

Fot. Kamila Kwiatkowska

Fot. Kamila Kwiatkowska

Fot. Bartłomiej Małyszewski

Wizyta delegacji CJKP w Mińsku

W dn. 17–20 stycznia br. dwie przedstawicielki Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS: dr hab. Anna Dunin-Dudkowska – dyrektor CJKP i mgr Kamila Kwiatkowska spotkały się ze środowiskiem polonijnym w Mińsku. Delegacja lubelska odbyła rozmowy z p. Arturem Michalskim – Ambasadorem RP w Mińsku i jego małżonką oraz p. Cezarym Karpińskim – dyrektorem Instytutu Polskiego i p. Aliną Karpińską, koordynatorką projektów w Instytucie. Omówiono plany dalszej współpracy i kwestie logistyczne związane z przyjazdem lubelskiej komisji egzaminacyjnej na najbliższy egzamin certyfikatowy zarówno do Mińska, jak i Grodna (planowane są dwie sesje wyjazdowe). Rozmowy te dają nadzieję na realizację wspólnych działań i projektów przez CJKP i środowisko polonijne na Białorusi w dziedzinie szeroko rozumianej glottodydaktyki polonistycznej. W czasie spotkania panowała atmosfera ogromnej życzliwości i radości z odbudowy kontaktów ze środowiskiem lubelskim.

Kolejnym punktem programu było szkolenie certyfikatowe dla lokalnych nauczycieli języka polskiego jako obcego, prowadzących zajęcia w Instytucie Polskim, polskim Szkolnym Punkcie Konsultacyjnym, na Białoruskim Uniwersytecie Państwowym oraz w szkole językowej Streamline. Głównym celem przeprowadzonych zajęć było przygotowanie uczestników do pełnienia funkcji członków komisji egzaminacyjnej na planowanym na marzec

egzaminie certyfikatowym z języka polskiego jako obcego. Omówione zostały zagadnienia merytoryczne związane z organizowaniem egzaminu certyfikacyjnego w ramach nowego systemu, podstawy prawne, kwestie organizacyjne. Przedstawicielki Centrum przeprowadziły także zajęcia warsztatowe dotyczące rozwiązywania i sprawdzania testów egzaminacyjnych, przekazały nauczycielom najnowsze podręczniki do nauczania języka polskiego dla cudzoziemców i udzielały odpowiedzi na pytania dotyczące zarówno zagadnień egzaminacyjnych, jak i glottodydaktycznych. Uczestnicy szkolenia z entuzjazmem odnieśli się do idei cyklicznego organizowania egzaminów certyfikatowych w Mińsku i przeprowadzania szkoleń dla członków lokalnych komisji. Zaplanowano już kolejne warsztaty przy okazji najbliższego egzaminu.

Ważnym punktem programu wizyty było również spotkanie pracowników CJKP UMCS z przedstawicielami organizacji polonijnych, rodzicami i młodzieżą zainteresowaną studiami w Polsce. Przedstawione zostały zasady studiowania w Polsce i oferta CJKP dla cudzoziemców. Uczestnicy spotkania zadawali mnóstwo pytań zarówno na temat programu, kosztów i przebiegu studiów, ale także kwestii socjalnych i organizacyjnych dotyczących pobytu studentów w CJKP. Zainteresowanie tymi zagadnieniami było tak duże, że trzeba było przedłużyć czas przeznaczony na spotkanie, a przygotowana sala nie mogła pomieścić wszystkich przybyłych uczestników.

Mamy nadzieję na dalszy rozwój współpracy z Polakami na Białorusi. Najbliższe wspólne działania będą miały miejsce w Mińsku i Grodnie już na początku marca 2020 r.

*Anna Dunin-Dudkowska
Kamila Kwiatkowska*

Dla wspólnego bezpieczeństwa

Co roku w Polsce u około 40 000 osób dochodzi do Nagłego Zatrzymania Krążenia (NZK), a mózg pozbawiony natlenionej krwi zaczyna obumierać po 4 minutach. Europejska Rada Resuscytacji podaje, że rozpoczęcie uciśnięć klatki piersiowej oraz wczesna defibrylacja zwiększają przeżywalność nawet o 75%. W takiej sytuacji znajdujący się nieopodal defibrylator może uratować życie Tobie, komuś Ci bliskiemu lub zupełnie obcej osobie.

Dlatego też w styczniu br. w kilkunastu budynkach Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie – w miejscach o dużym natężeniu ruchu społeczności akademickiej – zostały zainstalowane tzw. defibrylatory AED, z których może skorzystać każdy potrzebujący.

AED to skrót angielskiej nazwy: Automated External Defibrillator, co tłumaczymy na język polski jako Automatyczny Defibrylator Zewnętrzny (skrót został przyjęty w większości państw jako oficjalne oznaczenie sprzętu tego typu oraz oznakowanie miejsc jego rozmieszczenia). Automatyczny defibrylator zewnętrzny jest urządzeniem, które wykrywa i, zgodnie z zaprogramowanym algorytmem, analizuje rytm pracy serca. Na tej podstawie decyduje o konieczności wykonania defibrylacji, a w wersji w pełni zautomatyzowanej wyzwala samodzielnie impulsy elektryczne w celu przywrócenia prawidłowej pracy serca. Defibrylatory stosujemy do ratowania życia w sytuacji wystąpienia nagłego zatrzymania krążenia.

Nagłe zatrzymanie krążenia to stan, w którym dochodzi do zaburzenia efektywnej pracy serca. Najczęstszym jego powodem jest migotanie komór lub częstoskurcz komorowy bez tętna, które prowadzą do ustania krążenia krwi i niedotlenienia organów wewnętrznych. Powszechnie przyjmuje się, że trwające dłużej niż 4 minuty niedotlenienie prowadzi do nieodwracalnych zmian w obrębie ośrodkowego układu nerwowego, a zwłaszcza jego najwrażliwszego narządu – mózgu.

W grupie zwiększonego ryzyka są osoby z zaawansowaną chorobą wieńcową oraz niewydolnością serca, jednak NZK spotyka coraz częściej osoby zupełnie zdrowe, w tym również dzieci, dlatego bardzo ważne jest, aby w porę podjąć resuscytację krążeniowo-oddechową (RSO) oraz użyć w możliwie najkrótszym czasie defibrylatora AED.

Każdego roku w wyniku NZK umiera około 400 000 obywateli Europy, z tego aż 350 000 przypadków ma

miejsce poza placówkami służby zdrowia. Zwykle osoba, u której dochodzi do NZK, odczuwa przyspieszone bicie serca, często nieregularne, ból w klatce piersiowej, zaczyna czuć osłabienie i po chwili traci przytomność. Symptomy NZK występują tak szybko, że niejednokrotnie chory nie jest w stanie zasygnalizować, że dzieje się coś nieodpowiedniego. W miejscu publicznym zdarzenia tego typu są na ogół zauważane dopiero wtedy, gdy poszkodowany leży już na ziemi. Wtedy też zaczyna się walka z czasem, którą możemy wygrać pod warunkiem zapewnienia powszechnego dostępu do defibrylatorów AED tak, aby każdy w sytuacji NZK miał szansę na ratunek.

Pierwszy defibrylator dla naszej uczelni pozyskaliśmy w 2005 r. od Fundacji Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy w ramach programu edukacyjnego „Ratujemy i Uczymy Ratować”. Realizując „Akcję Defibrylator” będącą elementem tego programu, WOŚP wyposaża Bibliotekę Główną UMCS w automatyczny defibrylator LifePak CR Plus oraz przeszkoliła grupę pracowników z zasad jego obsługi i użycia. Obecnie defibrylator jest przechowywany w pomieszczeniu portierni Biblioteki Główniej.

Kolejny defibrylator został zakupiony w grudniu 2016 r. z inicjatywy dyrekcji Centrum Kultury Fizycznej. Półautomatyczny defibrylator typu Primedic HeartSave AED-M został zainstalowany w holu budynku Centrum Kultury Fizycznej. Jednocześnie zorganizowano szkolenie dla wszystkich pracowników CKF z zasad obsługi i użycia zakupionego defibrylatora.

W 2019 r. uczelnia włączyła się do akcji prewencyjnej, prowadzonej przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie S.A. w Warszawie o nazwie „Z myślą o bezpieczeństwie”, której celem jest podejmowanie działań zapobiegających powstawaniu lub ograniczaniu skutków zdarzeń losowych. Działania prewencyjne realizowane w ramach akcji „Z myślą o bezpieczeństwie” są nakierowane na współpracę z organizacjami ratowniczymi, zawodowymi i ochotniczymi, wsparcie działań lokalnych służących poprawie bezpieczeństwa oraz kształtowania odpowiedzialnych i bezpiecznych zachowań obywateli.

Głównym celem uczelni, zawartym we wniosku składanym do PZU było zwiększenie bezpieczeństwa medycznego pracowników, studentów oraz osób postronnych przebywających w obiektach oraz na terenie

HORYZONT 2020

Ostatnia szansa na uzyskanie finansowania badań naukowych w programie Horyzont 2020

Małymi krokami zbliża się zakończenie największego jak dotąd programu ramowego Unii Europejskiej wspierającego badania i innowacje – Programu Horyzont 2020. Na ostatni rok jego trwania Komisja Europejska przygotowała szereg konkursów w wybranych obszarach badawczych, zarówno w dziedzinach ścisłych i humanistycznych, jak też działania, których tematyka może prezentować indywidualne zainteresowania wnioskodawców. Nabór wniosków w zależności od rodzaju konkursu potrwa najpóźniej do końca 2020 r. Projekty, które otrzymają finansowanie, będą mogły być realizowane przez kolejne lata zgodnie z warunkami umowy grantowej.

W ramach ostatniego naboru wniosków pojawią się konkursy, do których mogą aplikować instytucje reprezentujące sektor naukowy, samorzady i organizacje pozarządowe oraz przedstawiciele firm i innych jednostek nastawionych na działalność badawczo-innowacyjną. Najczęściej istnieje wymóg, aby wniosek składało międzynarodowe konsorcjum złożone z przedstawicielami ww. sektorów. Oferta programu to również szansa dla indywidualnych naukowców na zdobycie prestiżowego grantu Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERC) oraz na rozwój kariery naukowej i mobilności w ramach działań badawczo-szkoleniowych. W zależności od rodzaju działania mogą to być młodzi naukowcy i doktoranci albo doświadczeni naukowcy ze znaczącym dorobkiem i ugruntowaną pozycją na arenie międzynarodowej.

Aktualnie większość konkursów zamykana będzie w kwietniu. Pozostało więc bardzo mało czasu, ale w przypadku istniejącego już konsorcjum międzynarodowego lub w przypadku możliwości ponownego zło-

żenia wniosku wcześniej ocenianego, a więc wymagającego tylko wprowadzenia poprawek sugerowanych przez recenzentów, szansa na złożenie wniosku jest realna. Konkursy, w których można jeszcze uzyskać dofinansowanie, to na przykład:

- konkurs z zakresu ochrony środowiska i biotechnologii pt.: „New biotechnologies to remediate harmful contaminants” CE-BIOTEC-08-2020,
- konkurs dotyczący wspomagania komputerowego lekarzy pt.: „Digital diagnostics – developing tools for supporting clinical decisions by integrating various diagnostic data” SC1-BHC-06-2020,
- konkurs na temat testowania bezpieczeństwa substancji chemicznych bez wykorzystania zwierząt „Advancing the safety assessment of chemicals without the use of animal testing” SC1-BHC-11-2020,
- konkurs związany z wczesnym wykrywaniem raka „Global Alliance for Chronic Diseases (GACD) - Prevention and/or early diagnosis of cancer” SC1-BHC-17-2020,
- konkurs na temat stosowania małych dawek szczepionek „Addressing low vaccine uptake” SC1-BHC-33-2020,
- konkurs dotyczący nowego sposobu postępowania przy infekcjach bakteryjnych „New approaches for clinical management and prevention of resistant bacterial infections in high prevalence settings” SC1-BHC-34-2020,
- konkurs związany z badaniami nad chorobami zakaźnymi „Creation of a European wide sustainable network for harmonised large-scale clinical research studies for infectious diseases” SC1-BHC-35-2020,
- konkurs z zakresu ochrony środowiska i wpływu wybranych odpadów na zdrowie „Micro- and nano-pla-

stics in our environment: Understanding exposures and impacts on human health” SC1-BHC-36-2020,

- konkurs na temat nowego sposobu prowadzenia badań klinicznych „Towards the new generation of clinical trials – trials methodology research” SC1-BHC-37-2020,
- konkurs z zakresu postępowania w złożonych stanach przewlekłych „Use of Real-World Data to advance research on the management of complex chronic conditions” SC1-DTH-12-2020.

Istnieje też możliwość ubiegania się o granty Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERC). Wszystkie ogłoszenia o dostępnych wciąż konkursach opublikowane są w internecie pod adresem <https://tiny.pl/tv6pr>.

Podejmując decyzję o udziale w programach ramowych, mogą Państwo liczyć na wsparcie ze strony Regionalnego Punktu Kontaktowego Programów Badawczych UE w Lublinie, który ma swoją siedzibę przy Instytucie Agrofizyki Polskiej Akademii Nauk przy ul. Doświadczalnej 4. Eksperti Punktu służą pomocą w kwestiach dotyczących udziału w Programie Horyzont 2020, począwszy od znalezienia adekwatnych dla wnioskodawcy możliwości finansowania poprzez konsultacje przy konstruowaniu budżetu oraz analizę zagadnień prawnych i finansowych aż do raportowania wyników. Ponadto pracownicy Punktu służą pomocą autorom wniosków projektowych na etapie ich przygotowywania, a także udzielają konsultacji w rozliczaniu projektów.

Działalność Regionalnego Punktu Kontaktowego Programów Badawczych Unii Europejskiej jest finansowana z budżetu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, zatem możliwość skorzystania z ww. pomocy jest bezpłatna.

Ponadto Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, dążąc do wzrostu udziału polskich instytucji w programach ramowych UE, oferuje określone wsparcie dla beneficjentów tych programów w postaci inicjatyw zatytułowanych: „Premia na Horyzoncie”, „Projekty Międzynarodowe Współfinansowane” oraz tzw. „Granty na granty”.

Od 12 kwietnia 2019 r. trwa nabór wniosków do kolejnej edycji programu „Premia na Horyzoncie 2”, dzięki któremu uczelnie, instytuty i inne podmioty prowadzące działalność naukową i realizujące projekty w ramach programu Horyzont 2020 mogą ubiegać się

o dodatki do wynagrodzeń dla pracowników instytucji uczestniczących.

29 maja 2019 r. MNiSW uruchomiło również przedsięwzięcie pod nazwą: „Granty na granty – promocja jakości III” dla koordynatorów projektów, pakietów lub samodzielnych wnioskodawców, których wniosek otrzymał wymaganą progową ilość punktów. Granty te są przeznaczone na refundację kosztów związanych z opracowaniem wniosku projektowego lub na sfinansowanie jednorazowego dodatku do wynagrodzenia dla pracowników wnioskodawcy, którzy byli zaangażowani w proces opracowania wniosku projektowego.

Ostatnią inicjatywą wdrożoną przez Ministerstwo związaną z pomocą w realizacji projektów międzynarodowych jest program pt. „Projekty Międzynarodowe Współfinansowane”, który ma na celu wsparcie uczestnictwa jednostek szkolnictwa wyższego i nauki w projektach międzynarodowych obejmujących badania naukowe lub prace rozwojowe. W ramach programu mogą być finansowane koszty projektu do wysokości 90% kosztów kwalifikowalnych ponoszonych przez wnioskodawcę na realizację projektu ze środków krajowych.

Nabór wniosków do wszystkich trzech instrumentów jest prowadzony w trybie ciągłym za pośrednictwem Zintegrowanego Systemu Usług dla Nauki – Obsługa Strumieni Finansowania (OSF).

Koniec programu Horyzont 2020 nie oznacza zaprzestania finansowania badań na poziomie europejskim. Wraz z początkiem roku 2021 spodziewany jest nowy program ramowy, czyli nowa perspektywa finansowania badań i innowacji na lata 2021–2027 pod nazwą „Horyzont Europa”. Jeszcze w tym roku zostaną określone programy prac i tematy konkursowe na pierwsze lata trwania programu. Wiadomo już, że przyszły program w zakresie badań naukowych i innowacji będzie opierał się na pięciu misjach podejmujących kluczowe wyzwania społeczne: nowotwory, zmiany klimatu, zdrowe oceany, miasta neutralne dla klimatu oraz zdrowa gleba i żywność. Komisja Europejska zaproponowała, by na Horyzont Europa przeznaczyć budżet w wysokości 100 miliardów euro, co oznacza znaczący wzrost w stosunku do budżetu kończącego się programu Horyzont 2020.

Zespół Regionalnego Punktu Kontaktowego Programów Badawczych UE w Lublinie www.rpklublin.pl

Komunikat z obrad Senatu UMCS z dnia 26 lutego 2020 r.

Obradom Senatu przewodniczył Rektor UMCS prof. dr hab. Stanisław Michałowski. Przed przystąpieniem do realizacji porządku Senat uczcił chwilą ciszy pamięć zmarłych: prof. Stanisława Kosińskiego, prof. Jana Bystrka, Ireny Fidor.

Obrady rozpoczęły się od przedstawienia informacji na temat działalności kolegium rektorskiego od ostatniego posiedzenia Senatu. Dotyczyły one m.in.:

- wypracowania mechanizmów reagowania na panującą sytuację epidemiologiczną w Europie i państwach azjatyckich, związaną z koronawirusem,
- wizyty Wicepremiera, Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego Jarosława Gowina, który 18 lutego był gościem UMCS,
- tytułu Ambasadora Województwa Lubelskiego, który otrzymał nasz Uniwersytet. Kapituła honorowa zdecydowała się przyznać uczelni nagrodę w kategorii instytucja, doceniając jednocześnie jej ogromny, wieloletni wkład w wielopłaszczyznowy rozwój regionu. Ten honorowy tytuł jest przyznawany nieprzerwanie od 1999 r.,
- Gali Nauki Polskiej, która 19 lutego br. odbyła się w Toruniu. Podczas uroczystości wręczono Nagrody Prezesa Rady Ministrów, a wśród laureatów znaleźli się także pracownicy UMCS:
 - za wysoko ocenione osiągnięcia będące podstawą nadania stopnia doktora habilitowanego nagrodę otrzymała dr hab. Agata Starosta (Katedra Biologii Molekularnej), a za znaczące osiągnięcia w zakresie działalności dydaktycznej nagrodę otrzymał zespół w składzie: dr hab. Aneta Ptaszyńska, prof. UMCS, prof. dr hab. Wanda Małek, prof. dr hab. Małgorzata Cytryńska, dr hab. Agnieszka Zdybicka-Barabas, prof. dr hab. Wiesław Mułenko,
- pierwszych efektów modyfikacji Regulaminu Nagród Rektora w zakresie wysoko punktowanych artykułów i monografii,
- projektu Regulaminu Wynagradzania w UMCS,
- 13. pensji, która została wypłacona 14 lutego br.,
- akcji „Lubelskie – wspólnie dla pszczoł”, do której przystąpił UMCS. List intencyjny w tej sprawie został podpisany w Lubelskim Centrum Konferencyjnym, a wśród sygnatariuszy znaleźli się między innymi: przedstawiciele władz (Urząd Wojewódzki oraz organy władzy samorządowej), uczelni wyższych z województwa lubelskiego, Wojewódzkiego Związku Pszczelarzy w Lublinie, innych stowarzyszeń pszczelarskich, lubelskich firm oraz mediów (Telewizja Polska Oddział w Lublinie, Radio Lublin, Kurier Lubelski i Dziennik Wschodni),
- trwających przygotowań do Drzwi Otwartych Uniwersytetu, które w tym roku odbędą się 6 marca na Wydziale Ekonomicznym oraz w poszczególnych jednostkach uczelni,
- inwestycji realizowanych w Kampusie Zachodnim im. Unii Lubelskiej. Kontynuowana jest również modernizacja ACK UMCS „Chatka Żaka”, trwa także remont w DS. Amor dostosowujący budynek do przepisów przeciwpożarowych,
- ogłoszonych przetargów: na budowę budynku dydaktycznego Instytutu Pedagogiki wraz z parkingiem wewnętrznym i zagospodarowaniem terenu oraz na wykonanie projektu architektonicznego i aranżacji dostosowującej wybrane pomieszczenia w budynku DS. Babilon dla osób z niepełnosprawnością,
- rywalizacji sportowej, w której Wiktor Wieruszewski (student kierunku turystyka i rekreacja) zdobył brązowy medal w Pucharze Polski – III Mistrzostwach Polski na Ergometrach Kajakowych w Poznaniu; w konkurencji K1 seniorów na dystansie olimpijskim 1000 m. Futsalistki UMCS Lublin podczas odbywającego się Finału Akademickich Mistrzostw Polski w Futsalu Kobiet w Poznaniu (20–23 lutego 2020 r.) zajęły ósme miejsce; Medale na Mistrzostwach Polski w lekkiej atletyce zdobyły: Wiktoria Drozd – srebro w biegu na 400 m, Jakub Hołub – brąz w skoku wzwyż, Wernika Muszyńska – brąz w pchnięciu kulą, Monika Romaszko – brąz w biegu na 60 m przez płotki. Drużynę seniorską AZS w lekkiej atletyce zasilili: Małgorzata Hołub-Kowalik (400 m, członkini polskiej sztafety 4x400) i Karol Hoffman (trójskok). Drużyna Pszczółki Polski Cukier AZS UMCS Lublin nadal bardzo udanie prezentuje

się w turnieju Basket Ligi Kobiet, zajmując czwarte miejsce.

Realizacja porządku obrad rozpoczęła się od poparcia przez Senatorów wniosków o nadanie tytułu profesora dr hab. Katarzynie Tyszczyk-Rotko oraz ks. dr. hab. Michałowi Drożdżowi.

W kolejnym punkcie Senatorowie uzupełnili skład Senackiej Komisji ds. Dydaktyki i Wychowania. Następnie przyjęli pakiet uchwał związanych z procesem kształcenia, dotyczących:

- rekrutacji do Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych w roku akademickim 2020/2021,
- zakresu i formy egzaminu dyplomowego dla studentów Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki kończących studia w roku akademickim 2020/2021 na kierunkach: inżynieria nowoczesnych materiałów (studia stacjonarne pierwszego stopnia inżynierskie), fizyka (studia stacjonarne pierwszego stopnia), fizyka techniczna (studia stacjonarne pierwszego stopnia inżynierskie) oraz informatyka (studia stacjonarne pierwszego i drugiego stopnia),
- zakresu i formy egzaminu dyplomowego dla studentów Wydziału Politologii i Dziennikarstwa kończących studia w roku akademickim 2020/2021 na kierunku: społeczeństwo informacyjne (stacjonarne studia drugiego stopnia),
- zmiany Uchwały nr XXIV-31.8/19 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie szczegółowych zasad procesu dyplomowania dla studentów Wydziału Politologii i Dziennikarstwa,
- programów studiów dla nowotworzonych kierunków: Business Analytics – studia stacjonarne pierwszego stopnia o profilu praktycznym, prowadzonych w języku angielskim na Wydziale Ekonomicznym od roku akademickiego 2020/2021 oraz Public Relations i zarządzanie informacją – studia stacjonarne pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa od roku akademickiego 2020/2021,
- zmiany Uchwały Nr XXIV- 28.37/19 z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie warunków, trybu oraz terminu

rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia wyższe na rok akademicki 2020/2021,

- nowego programu studiów podyplomowych na Wydziale Humanistycznym na kierunku historia i wiedza o społeczeństwie dla nauczycieli,
- przyjęć cudzoziemców na I rok studiów prowadzonych w języku polskim i angielskim w roku akademickim 2020/2021 – podejmujących i odbywających kształcenie bez odpłatności i świadczeń stypendialnych o charakterze socjalnym.

Wśród spraw bieżących znalazły się informacje dotyczące m.in.:

- Drzwi Otwartych UMCS, które odbędą się 6 marca o godz. 9.00 na Wydziale Ekonomicznym (centralnie) oraz w poszczególnych jednostkach uczelni. Drzwi Otwarte Wydziału Zamiejscowego UMCS w Puławach zaplanowano na 28 lutego br.,
- najbliższego posiedzenia Senatu, które odbędzie się 25 marca br.,
- Światowego Dnia Mokradeł. Inicjatywa pod hasłem „Mokradła a bioróżnorodność” odbyła się 7 lutego br. na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS,
- drużyny Robo Team prowadzonej przez pracowników Instytutu Informatyki UMCS, która jako jedyna z Polski dostała się do europejskiego finału światowego konkursu robotyki dla dzieci,
- wyborów do kolegium elektorów, które będą się odbywały do 20 marca br.

W punkcie dotyczącym interpelacji i wolnych wniosków Rektor UMCS poinformował o odpowiedzi udzielonej na interpelacje dr. Jakuba Kosowskiego dotyczące rezonansu zakupionego na potrzeby Centrum ECOTECH-COMPLEX oraz planów inwestycyjnych i remontowych na rok 2020.

Ostatnim punktem porządku obrad było przyjęcie protokołów z posiedzenia Senatu w dniu 29 stycznia 2020.

*Aneta Adamska
rzecznik prasowy UMCS*

Wydział na medal!

28 lutego 2020 r. podczas obchodów Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej Prezydent Miasta Lublin dr Krzysztof Żuk uhonorował Wydział Humanistyczny UMCS Medalem Unii Lubelskiej. Medal ten jest jednym z najwyższych i najbardziej prestiżowych wyróżnień nadawanych przez Prezydenta naszego miasta. W uzasadnieniu czytamy:

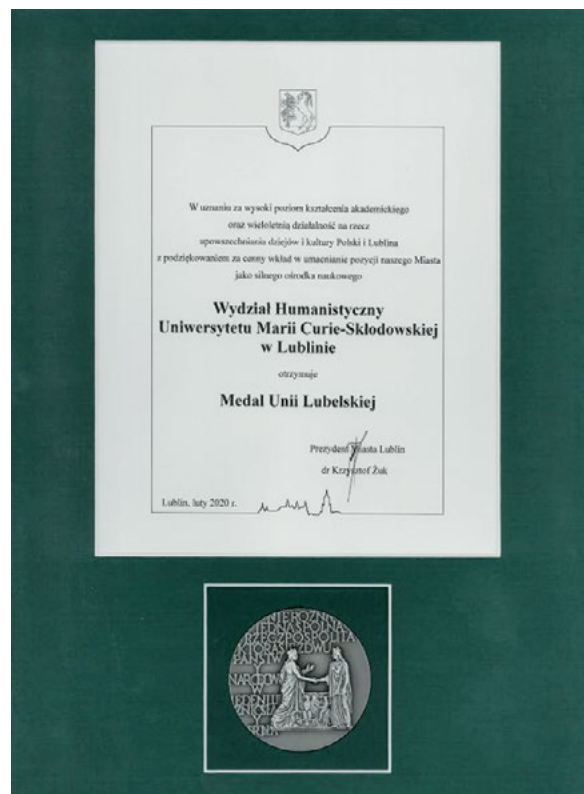
*W uznaniu za wysoki poziom kształcenia akademickiego
oraz wieloletnią działalność na rzecz
upowszechniania dziejów i kultury Polski i Lublina
z podziękowaniem za cenny wkład w umacnianie pozycji
naszego Miasta
jako silnego ośrodka naukowego.*

Prezydent dr Krzysztof Żuk uhonorował także pracowników Wydziału Humanistycznego UMCS: prof. dr hab. Małgorzatę Karwatowską, dr hab. Iwonę Morawską, prof. UMCS, dr. Grzegorza Kondrasiuka oraz prof. dr. hab. Roberta Litwińskiego Medalem Unii Lubelskiej, natomiast prof. dr hab. Dariusz Chemperek otrzymał Medal „Zasłużony dla Miasta Lublin”.

Wydział Humanistyczny istnieje prawie 70 lat. Został utworzony na mocy Zarządzenia Ministra Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 sierpnia 1952 r. W tym samym czasie zainaugurowano zajęcia dydaktyczne na dwóch latach studiów historycznych, prowadzone przez 10 wykładowców (w tym 5 profesorów).

W ciągu kolejnych lat Wydział stał się rozwijał. Powstawały nowe katedry, a następnie instytuty. Obecnie Wydział Humanistyczny składa się z pięciu jednostek: Instytutu Archeologii, Instytutu Filologii Polskiej, Instytutu Historii, Instytutu Nauk o Kulturze oraz Instytutu Neofilologii.

Aktualna szeroka oferta dydaktyczna jest adresowana do osób zainteresowanych humanistyką nie tylko w tradycyjnym, ale również w nowatorskim, niekonwencjonalnym ujęciu. Przedstawia bardzo bogaty wachlarz możliwości dla studentów. Obejmuje bowiem: studia historyczne, polonistyczne, pedagogiczne, archeologiczne, etnograficzne, rusycystyczne, anglistyczne, logopedyczne, germanistyczne, romanistyczne,

bibliotekoznawcze, sławistyczne, kulturoznawcze, ukraińskie.

Prowadzenie nowoczesnej dydaktyki jest uzależnione od posiadania odpowiednio przygotowanej kadry naukowej oraz jej osiągnięć i dlatego Wydział Humanistyczny może sobie pozwolić na stałe rozbudowywanie propozycji kierowanych do potencjalnych kandydatów zarówno z kraju, jak i z zagranicy.

Na Wydziale zatrudnionych jest obecnie 388 osób, w tym 323 nauczycieli akademickich, 27 pracowników administracji, 4 osoby na stanowiskach inżyniersko-technicznych oraz 34 pracowników obsługi. Ogółem na kilkunastu kierunkach, w tym na studiach I i II stopnia, kształcą się 2791 studentów oraz 144 słuchaczy – na studiach III stopnia (studiach doktoranckich). Dotychczas Wydział wypromował 343 doktorów habilitowanych, 1035 doktorów oraz 17 676 magistrów i licencjatów.

Imponująco wygląda rozwój kadry naukowej. Tylko w latach 2012–2020 tytuł profesora uzyskało

Fot. Magdalena Drwał

25 pracowników Wydziału, stopnie doktora habilitowanego zdobyło 112 osób, a 194 zostało doktorami. Na wniosek Wydziału Humanistycznego nadano 12 tytułów doktora *honoris causa*.

Nastąpił również znaczny wzrost liczby publikacji autorstwa pracowników, w tym szczególnie monografii i artykułów w wysoko punktowanych czasopismach. Stale zwiększa się także liczba grantów realizowanych ze środków zewnętrznych, przy czym nie są to tylko konkursy naukowe, ale również te finansujące działalność dydaktyczną, w tym praktyki i rozwój nowoczesnych specjalności. Zdecydowana większość nowych badaczy zajmuje się w swej działalności naukowej badaniem szeroko rozumianej przeszłości Lublina, co nie-

zwykle wzmacnia łączność Wydziału z miastem i całą Lubelszczyzną, umacniając pozycję nie tylko samego Wydziału, ale przede wszystkim całego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Stały rozwój naukowy połączony ze zdobywaniem dodatkowych funduszy na działalność naukową i dydaktyczną, a zwłaszcza nieustanne dążenie całej społeczności akademickiej i całego społeczeństwa do poznawania swojego dziedzictwa kulturowego i przeszłości, dbałość o czystość języka polskiego, chęć poznawania języków i kultur innych narodów z pewnością pozwolą na znalezienie rozwiązań, które przełożą się na dalszy, niezakłócony rozwój nauk humanistycznych.

dr hab. Małgorzata Rzeszutko, prof. UMCS

Miejskie stypendia dla studentów i doktorantów UMCS

9 marca 2020 r. w Trybunale Koronnym odbyło się uroczyste wręczenie listów gratulacyjnych tegorocznym stypendystom „Miejskiego programu stypendialnego dla studentów i doktorantów”.

Zastępca Prezydenta – Mariusz Banach, w obecności przedstawicieli władz uczelni wyższych oraz władz samorządowych Miasta Lublin, wręczył listy wybitnie uzdolnionym studentom i doktorantom. Podczas wydarzenia UMCS reprezentowała Prorektor ds. Studenckich prof. dr hab. Urszula Bobryk.

Stypendium naukowe na rok akademicki 2019/2020 zostało przyznane 89 osobom – studentom oraz dok-

torantom, których działalność naukowa lub artystyczna służy rozwojowi nauki oraz Lublina i Lubelszczyzny. Wśród nagrodzonych znalazło się 13 studentów i 6 doktorantów z naszej Uczelni.

Serdecznie gratulujemy!

Magdalena Drwal

Wydział Biologii i Biotechnologii

Wyjazdy

w dn. 13–15 lutego br. dr hab. Joanna Czarnecka, prof. UMCS przebywała we Francji w celu udziału w spotkaniu zespołu przygotowującego wniosek projektowy „BRIDGE” (Building Regional Interconnections for the Development of a Greater Europe) w ramach programu Erasmus+ Action2. Wśród członków Konsorcjum znaleźli się: University of Tours (Francja), University of Ferrara (Włochy), Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, University of Kristianstad (Szwecja), University of Alcalá (Hiszpania), Varna Free University „Chernorizets Hrabar” (Bułgaria).

Wydarzenia

21 lutego 2020 r. na Wydziale Biologii i Biotechnologii UMCS odbyła się III Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. *Choroby rzadkie w XXI wieku*. Zgodnie z definicją zalecaną przez Unię Europejską choroby rzadkie w Polsce to schorzenia występujące nie częściej niż u 5 osób na 10 000. Fakt występowania tego typu schorzeń jedynie u kilku procent społeczeństwa nie umniejsza jednak wagi problemu oraz konieczności podjęcia skoordynowanych działań w kwestii osób z chorobami rzadkimi. Celem konferencji była wymiana wiedzy oraz przedstawienie najnowszych osiągnięć naukowych w dziedzinie m.in. diagnostyki, terapii oraz opieki nad chorymi dotkniętymi chorobami rzadkimi, co pozwoliło również na przedstawienie skali problemu, bowiem jedynie interdyscyplinarne działania umożliwią poprawę jakości życia chorych. Wśród zaproszonych znaleźli się specjaliści nauk medycznych, lekarze, fizjoterapeuci, farmaceuci, genetycy, biolodzy molekularni, diagnosty laboratoryjni, inżynierowie biomedycy, enzymolodzy, ale także technolodzy, prawnicy, psychologowie, pedagodzy oraz specjaliści z dziedziny zdrowia publicznego.

Wystąpienia

13 lutego br. w ramach posiedzenia Lubelskiego Towarzystwa Naukowego Wydział II Nauk Biologicznych, Polskiego Towarzystwa Mikrobiologów Oddział Lu-

belski Polskiego Towarzystwa Genetycznego Oddział Lubelski, Polskiego Towarzystwa Biochemicznego Oddział Lubelski, Polskiego Towarzystwa Wirusologicznego Oddział Lubelski, Polskiego Towarzystwa Mykologicznego, Komisji Biotechnologii Oddział PAN w Lublinie dr hab. Izabela Polkowska, prof. UP z Katedry i Kliniki Chirurgii Zwierząt Wydziału Medycyny Weterynaryjnej, Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie wygłosiła referat pt. *Mikrobiom jamy ustnej i choroby przyzębia psów*.

11 lutego br. ramach posiedzenia Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Botanicznego dr hab. Małgorzata Wrzesień (Katedra Botaniki, Mykologii i Ekologii, Wydział Biologii i Biotechnologii UMCS) wygłosiła referat pt. *Rośliny pożytkowe we florze antropogenicznych układów liniowych*.

12 lutego br. podczas posiedzenia Rady Naukowej Instytutu Nauk Biologicznych UMCS odbyło się wystąpienie dr. Dawida Krokowskiego dotyczące projektu realizowanego w ramach programu Sonata Bis. Prezentacja dotyczyła założeń projektu naukowego *Udział kompartmentu trans-Golgi w regulacji aktywności transporterów aminokwasów* realizowanego w Katedrze Biologii Molekularnej UMCS. Finansowany w ramach grantu Sonata Bis, Narodowego Centrum Nauki (NCN) plan badawczy dotyczy zbadania funkcji aparatu Golgiego w modyfikowaniu aktywności transporterów aminokwasów i pośrednio metabolizmu komórek. Projekt zakłada, że aktywność grupy transporterów błonowych wymaga postranslacyjnej modyfikacji w kompartmentie trans-Golgi. Modyfikacje genomu w technologii CrispCas9 i narzędzia wyciszania genów wykorzystane zostaną do wyłączenia aktywności glikozylacyjnej w trans-Golgi. Tak uzyskane linie komórkowe zostaną zbadane pod kątem różnic w białkowej kompozycji membrany, aktywności szlaków sygnałowych zależnych od aminokwasów oraz wewnątrzkomórkowego poziomu wolnych aminokwasów. W drugiej części wystąpienia przedstawiona została rodzina grantów NCN - Sonata, skierowanych do posiadaczy stopnia doktora na różnych etapach kariery naukowej. Omówiony został dwustopniowy proces oceny projektów jak też kryteria brane pod uwagę przez ekspertów i recenzentów.

Wydział Chemii

Konferencje

W dn. 20–31 stycznia br. dr hab. Agnieszka Nosal-Wiercińska, prof. UMCS z Katedry Chemii Analitycznej Instytutu Nauk Chemicznych odbyła staż naukowy w Zakładzie Elektroanalizy i Elektrochemii na Wydziale Chemii Uniwersytetu Łódzkiego. Celem stażu były elektrochemiczne badania wybranych pestycydów z wykorzystaniem elektrod nowej generacji.

Dr Paweł Mergo, mgr Aleksander Walewski, mgr inż. Adam Paździor oraz mgr Lidia Czyżewska z Pracowni Technologii Światłowodów Instytutu Nauk Chemicznych w dn. 27–31 stycznia br. wzięli udział w konferencji naukowej OFTA 2020 – 19th Conference on Optical Fibers and Their Applications, zorganizowanej przez Wydział Elektryczny Politechniki Białostockiej oraz Polskie Towarzystwo Elektrotechniki Teoretycznej i Stosowanej.

18 lutego br. prof. dr hab. Dorota Kołodyńska kierownik Katedry Chemii Nieorganicznej oraz dyrektor Instytutu Nauk Chemicznych wzięła udział w Konferencji Otwarcia Projektu NLPQT dotyczącej fotoniki i technologii kwantowych. Konferencja odbyła się na Wydziale Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego.

24–27 lutego br. prof. dr hab. Anna Kozioł z Katedry Chemii Ogólnej, Koordynacyjnej i Krystalografii Instytutu Nauk Chemicznych wzięła udział w konferencji międzynarodowej Joint Polish-German Crystallographic Meeting we Wrocławiu, zorganizowanej przez Niemieckie i Polskie Towarzystwo Krystalograficzne.

Wyjazdy

Mgr Karolina Pietrzak i mgr Marzena Adamczyk w dn. 2–24 lutego 2020 r. brały udział w wymianie uniwersyteckiej w Croatia University of Zagreb (Chorwacja) w ramach Programu CEEPUS – Środkowoeuropejski Program Wymiany Uniwersyteckiej. Wyjazd dotyczył sieci tematycznej: Colloids and nanomaterials in education and research, której głównym Koordynatorem jest prof. Davor Kovačević z Uniwersytetu w Zagrzebiu.

Dr hab. Irena Choma, prof. UMCS uczestniczyła w 7th International Congress of Society for Ethnopharmacology (SPEC 2020) w dn. 15–17 lutego 2020 r., New Delhi, Indie.

Wydarzenia

Instytut Nauk Chemicznych 24 lutego 2020 r. zorganizował 22. Konferencję Sprawozdawczą Wydziału Chemii UMCS za rok 2019. Wydziałowa Konferencja Sprawozdawcza jest organizowana od 1998 r. w przebiegu międzysemestralnej. Jej program głównie dotyczył osiągnięć naukowych poszczególnych jednostek organizacyjnych w minionym roku kalendarzowym.

Wydział Ekonomiczny

Habilitacje

15 stycznia 2020 r. Rada Dyscypliny Nauki o Zarządzaniu i Jakości Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie podjęła uchwałę o nadaniu dr Agnieszce Kister (Katedra Marketingu Wydziału Ekonomicznego UMCS) stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości. Tytuł osiągnięcia naukowego: *Koszty niezgodności w doskonaleniu jakości zarządzania szpitalem publicznym.*

24 lutego 2020 r. Komisja Uniwersytetu Łódzkiego do spraw stopni naukowych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości podjęła uchwałę o nadaniu dr Iwonie Mendryk (Katedra Zarządzania Wydziału Ekonomicznego UMCS) stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości. Tytuł osiągnięcia naukowego: *Uczestnictwo w organizacji w perspektywie różnorodności wiekowej.*

27 lutego 2020 r. Rada Naukowa Instytutu Ekonomii i Finansów Wydziału Ekonomicznego UMCS po zapoznaniu się z uchwałami komisji habilitacyjnych podjęła trzy uchwały o nadaniu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie ekonomia i finanse, następującym pracownikom:

- dr Aleksandrze Kowalskiej (Katedra Mikroekonomii i Ekonomii Stosowanej Wydziału Ekonomicznego UMCS). Tytuł osiągnięcia naukowego: *Ekonomiczne problemy fałszowania żywności. Instrumenty przeciwdziałania*;
- dr Katarzynie Wójtowicz (Katedra Finansów Publicznych Wydziału Ekonomicznego UMCS). Tytuł osiągnięcia naukowego: *Uwarunkowania i pomiar stabilności fiskalnej jednostek samorządu terytorialnego*;
- dr Pawłowi Pasierbiakowi (Katedra Gospodarki Światowej i Integracji Europejskiej Wydziału Ekonomicznego UMCS). Tytuł osiągnięcia naukowego: *Efekty procesów integracyjnych w Azji Wschodniej w warunkach transformacji układu sił gospodarczych w regionie*.

Doktoraty

24 lutego 2020 r. r. odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Kingi Bednarzewskiej, tytuł dysertacji: *Konkurencyjność wybranych destynacji inwestycyjnych w branży outsourcingu procesów biznesowych*. Promotor: dr hab. Zbigniew Pastuszek, prof. UMCS (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie), promotor pomocniczy: dr Jarosław Banaś (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie). Recenzenci: prof. dr hab. Hanna Godlewska-Majkowska (Szkoła Główna Handlowa w Warszawie) i dr hab. inż. Lilla Knop, prof. PŚ (Politechnika Śląska). Następnie w dniu 27 lutego 2020 r. Rada Naukowa Instytutu Ekonomii i Finansów Wydziału Ekonomicznego UMCS nadała mgr Kindze Bednarzewskiej stopień doktora w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie ekonomia i finanse. Jest to 271 stopień doktora nadany na Wydziale Ekonomicznym UMCS od 1969 r.

Wydział Humanistyczny

Habilitacje

26 lutego dr Anna Tryksza (Instytut Filologii Polskiej) uzyskała tytuł doktora habilitowanego w zakresie literaturoznawstwa. Osiągnięcie naukowe: jednotematyczny cykl publikacji pt. *Wierszowe filtry w poezji polskiej po 1989 roku*. Recenzenci: dr hab. Tomasz Cieślak

(UŁ), dr hab. Artur Grabowski (UJ), dr hab. Witold Sadowski (UW).

Doktoraty

27 lutego odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Katarzyny Gorzelskiej. Temat: *Język i kultura jako elementy tożsamości Polonii amerykańskiej*. Promotor: prof. dr hab. Jan Mazur (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Stanisław Dubisz (UW), dr hab. Elżbieta Awramiuk, prof. UwB.

Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej

Wydarzenia

7 lutego br. pod hasłem „Mokradła a bioróżnorodność” odbyły się na Wydziale obchody Światowego Dnia Mokradeł. Celem tego wydarzenia o charakterze edukacyjnym jest przybliżenie społeczeństwu roli, jaką pełnią w środowisku i życiu człowieka obszary wodno-błotne. Ich znaczenie jest szczególnie istotne w warunkach zachodzących współcześnie zmian klimatu. Impreza została zorganizowana na UMCS-ie po raz trzeci. Na świecie Dzień Mokradeł obchodzony jest od 1997 r., zawsze na początku lutego, w rocznicę podpisania w 1971 r. tzw. konwencji ramsarskiej. W spotkaniu na UMCS-ie wzięło udział ponad 200 uczniów szkół średnich a także przedstawiciele instytucji związanych z problematyką obszarów wodno-błotnych – parków narodowych, krajobrazowych, RDOŚ, Wody Polski. Podczas tegorocznych obchodów na Wydziale odbyły się liczne wykłady, wystawy fotograficzne, warsztaty i konkursy dotyczące mokradeł.

Sukcesy

Student drugiego roku studiów magisterskich na kierunku turystyka i rekreacja, Wiktor Wieruszewski, zdobył brązowy medal Mistrzostw Polski na ergometrach kajakowych. Zawody odbyły się 16 lutego br. w Poznaniu w hali sportowej Politechniki Poznańskiej. Organizatorem był Wielkopolski Związek Kajakowy. Rozegrano wyścigi w 55 konkurencjach w kategoriach młodzików,

juniorów młodszych, juniorów oraz seniorów. W zawodach wzięło udział 20 klubów kajakowych w tym 484 zawodników z całej Polski. Wiktor Wieruszewski startował na dystansie 1000 m dla seniorów. Jego kolejnym startem będą Długodystansowe Mistrzostwa Polski w kajakarstwie, które odbędą się w dn. 29–31 maja 2020 r. w Krakowie.

Wydział Pedagogiki i Psychologii

Doktoraty

4 lutego odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Mileny Marczak. Tytuł pracy: *Psychologia sportu i kultury fizycznej w Polsce do 1989 roku. Tradycje, kierunki badań, osiągnięcia*. Recenzenci: prof. dr hab. Ryszard Stachowski oraz dr hab. Mariusz Lipowski, prof. AWFIS. Promotor: dr hab. Cezary Domański, prof. UMCS; promotor pomocniczy: dr Anna Tychmanowicz.

26 lutego odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Kamili Kosiak. Tytuł pracy: *Diagnoza pedagogiczna zdolności i uzdolnień uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych*. Recenzenci: dr hab. Inetta Nowosad, prof. UZ oraz prof. dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz. Promotor: prof. dr hab. Stanisław Popek.

Sukcesy

Dr hab. Cezary Domański prof. UMCS został wybrany na członka Komitetu Historii Nauki i Techniki Polskiej Akademii Nauk na kadencję 2020/2023.

Wydział Politologii i Dziennikarstwa

Wydarzenia

4 lutego 2020 w Sali Rady Wydziału odbył się wykład prof. Elizabeth Freund Larus –specjalistką w dziedzi-

nie politologii i stosunków międzynarodowych z Uniwersytetu Mary Washington w Wirginii. Problematyką wykładu były aspiracje ChRL w kontekście Nowego Jedwabnego Szlaku.

6 lutego br. w Inkubatorze Medialno-Artystycznym UMCS odbyła się projekcja prac filmowych studentów Produkcji medialnej. Licznie zgromadzona publiczność z zapartym tchem oglądała zakwalifikowane do pokazu filmy. Podczas projekcji wyświetlono 19 prac filmowych. Ich autorami byli: Katarzyna Kaproń, Magdalena Mazurek (animacja pt. *Naruto i Hinata*), Marta Pietraś (animacja *Łapacz snów*), Joanna Mróz (video-art *Photoplay*), Anna Gruba, Anna Mojecka, Paulina Mańko (video-art *24 miliony*), Dominika Słota, Katarzyna Stepura (video-art *Sekret*), Robert Łaskarzewski (video-art *Pokoik*), Julia Florek (reklama *W drogę*), Anna Walter (reklama *Question Mark*), Joanna Puszka (teledysk *Rain*), Mateusz Fidut (teledysk *Skamieniali*), Agata Mikrut (teledysk *Paramount Tether*), Tomir Jędrejek, Patryk Ryzewicz (teledysk *Faithless – Nantes tune*), Patryk Pytlak, Tomasz Strzałka, Piotr Walczuk (teledysk *Sorbet bananowy*), Mateusz Kais, Agnieszka Plis (etiuda filmowa *Brzask*), Mateusz Powzedniak (etiuda filmowa *Obiadek rodzinny*), Agata Orzechowska, Małgorzata Pizior (etiuda filmowa *Koniec*), Zuzanna Olejnik (reportaż *Kalina*), Patrycja Winnarczyk, Dominika Szachowicz (reportaż *Analchia*), Zuzanna Gzubicka, Karolina Kaliszuk, Andżelika Kijak (reportaż *Przekrój*). Pokaz miał także charakter konkursu. Jury w składzie: Dziekan Wydziału Politologii i Dziennikarstwa – dr hab. Wojciech Ziętara, prof. UMCS, Dyrektor Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS – prof. dr hab. Iwona Hofman, Zastępca Dyrektora Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach – dr Wojciech Maguś, dr hab. Małgorzata Stępnik, dr Ilona Dąbrowska wyłonili zwycięzcę. Nagrodę Jury za pracę pt. *Pokoik* zdobył Robert Łaskarzewski. Zgromadzona na pokazie publiczność przyznała także swoją nagrodę, którą za reportaż pt. *Kalina* odebrała Zuzanna Olejnik. Inicjatorką oraz organizatorką wydarzenia była dr Ilona Dąbrowska, która pełniła także rolę nauczyciela prowadzącego przedmiot, w ramach których powstały prezentowane prace filmowe. Podziękowania za pracę przy tworzeniu pokazu kierujemy do: Angeliki Seńko

i Piotra Walczuka, Patrycji Winiarczyk, Patryka Pytłaka i Tomasza Strzałki za przygotowanie oraz poprowadzenie pokazu, a także do Włodzimierza Surdackiego, Dariusza Gontarza oraz Rafała Woźniaka za pracę przy konwersji filmów oraz ich wyświetlaniu. Dziękujemy także Zuzannie Olejnik, Annie Gruby oraz Dominice Słocie za czuwanie nad prawidłowym przebiegiem głosowania.

Tydzień wcześniej pitching oraz prace filmowe prezentowali studenci, nad którymi opiekę merytoryczną sprawowała dr hab. Natasza Ziółkowska-Kurczuk, prof. UMCS. Pokazy filmowe studentów kierunku produkcja medialna odbywają się regularnie od kilku lat i cieszą się niesłabnącym zainteresowaniem nie tylko w środowisku akademickim.

18 lutego profesor uczelni dr hab. Anita Has-Tokarz z Katedry Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej, uczestniczyła w Konferencji Wojewódzkiej „Świadomie kochaj dziecko” skierowanej do bibliotekarzy pracujących z dziećmi i młodzieżą, podczas której wygłosiła wykład na temat: *Patostreamy, fake newsy, challenge, pornografia... - o (niektórych) zagrożeniach dla dzieci i świadomym wychowaniu w dobie social media*. Konferencję zorganizowała Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie wraz ze Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich. Zarząd Okręgu w Lublinie.

W dniu 22 lutego z okazji tegorocznych obchodów WIAD (WORLD INFORMATION ARCHITECTURE DAY 2020), czyli Światowego Dnia Architektury Informacji, organizowanego wspólnie przez sieć globalnych, regionalnych i lokalnych wolontariuszy, Instytut Badań Informacji i Komunikacji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu wraz z Kołem Doktorantów „Pytanie” zorganizował II Ogólnopolską Konferencję Naukową WIAD20: „Architektura Informacji Istotą Projektu”. W wydarzeniu wzięli udział pracownicy Katedry Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej z Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach: dr Kamil Stępień wygłosił referat *Wizualizacja informacji i wiedzy w projektach studentów AI. Analiza przypadków*, zaś dr hab. Anita Has-Tokarz i dr Renata Malesa zaprezentowały wspólny referat: *Świadomość architektury informacji wśród studentów*.

Badania własne. Podczas wydarzenia, w gronie teoretyków, praktyków, doktorantów i studentów dyscypliny, próbowano odpowiedzieć na pytania: dlaczego architektura informacji jest ważna? jak zwiększać świadomość na temat AI? jak przekonywać kolejne organizacje do AI? jak rozwija się edukacja dotycząca AI? czy struktury AI w ośrodkach krajowych przetrwały próbę czasu? Dyskutowano również nad dotychczasowymi osiągnięciami w dziedzinie, trendami i zmianami w jej obszarze związanymi m.in. z projektowaniem zoorientowanym na użytkownika, wdrażaniem narzędzi wizualizacji informacji, zastosowaniem eyetrackingu do badań zachowań użytkowników etc.

25 lutego 2020 Centrum Europy Wschodniej wraz z Instytutem Nauk o Polityce i Administracji UMCS, Instytutem Europy Środkowej oraz Towarzystwem Ukraińskim w Polsce zorganizowały seminarium *Ukraina: między narodem politycznym a etniczno-kulturowym*. Uczestnikami wydarzenia byli prof. Heorhij Kasjanow (Zakład Historii Najnowszej i Polityki, Instytut Historii Ukrainy UAN), prof. dr hab. Walenty Baluk (Centrum Europy Wschodniej, Instytut Nauk o Polityce i Administracji UMCS) oraz dr Grzegorz Koprianowicz (Towarzystwo Ukraińskie).

22 lutego 2020 r. Pałac Lubomirskich na Placu Litewskim na jedną noc przestał być budynkiem uczelnianym, a stał się po raz wtóry pałacem. Kadra naukowa Wydziału Politologii i Dziennikarstwa niemal od początku istnienia Wydziału organizowała raz do roku bale tematyczne – jubileuszowy, 20. bal był swoistym pożegnaniem ze starym Wydziałem przed przenosinami na Kampus Zachodni. Zebrani goście mieli okazję przypomnieć sobie poprzednie edycje balu, a ci najbardziej zaangażowani uczestnicy (balu i tegorocznego, i wcześniejszych) zostali dodatkowo uhonorowani.

Wyjazdy

W dniach 12-15 lutego 2020 roku prof. dr hab. Maria Marczevska-Rytko przebywała w Bratysławie, gdzie wzięła udział w pracach Komitetu Zarządzającego COST Action 15221 WeReLaTe: Advancing effective institutional models towards cohesive teaching, learning, research and writing development.

Sukcesy

Z przyjemnością informujemy, że kierunki produkcja medialna oraz społeczeństwo informacyjne zostały nagrodzone certyfikatem akredytacyjnym przyznany w V edycji Ogólnopolskiego Konkursu „Studia z Przyszłością”. Organizatorem merytorycznym konkursu jest Fundacja Rozwoju Edukacji i Szkolnictwa Wyższego.

Dodatkowo kierunek produkcja medialna wyróżniono Certyfikatem Nadzwyczajnym „Lidera jakości Kształcenia” przyznany tym kierunkom, które uzyskały najwyższą liczbę punktów rankingowych.

Wydział Prawa i Administracji

Habilitacje

18 lutego Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych, uwzględniając pozytywną opinię komisji habilitacyjnej powołanej przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów w następującym składzie: przewodnicząca – prof. dr hab. Janina Ciechanowicz-McLellan (UG), sekretarz – dr hab. Sławomir Patyra, prof. UMCS, recenzenci: dr hab. Piotr Krajewski, prof. UW-M, prof. dr hab. Bartosz Rakoczy (UMK), dr hab. Maciej Szpunar, prof. UŚ, członkowie: dr hab. Barbara Iwańska, prof. UJ, prof. dr hab. Andrzej Jakubecki (UMCS), podjęła uchwałę o nadaniu dr Edycie Całce stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych.

18 lutego 2020 r. Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych, uwzględniając pozytywną opinię komisji habilitacyjnej powołanej przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów w następującym składzie: przewodniczący – prof. dr hab. Marek Piechowiak (Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie), sekretarz – dr hab. Sławomir Patyra, prof. UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Stanisław Stadniczeńko (Akademia Ekonomiczno-Humanistyczna w Warszawie), dr hab. Piotr Krajewski, prof. UW-M, dr hab. Brygida Kuźniak, prof. UJ, członkowie: prof. dr hab. Tadeusz Jasudowicz (Kolegium Jagiellońskie – Toruńska Szkoła Wyższa), dr hab. Wojciech Staszewski (KUL Jana Pawła II), podjęła uchwa-

łę o nadaniu dr Lidii Brodowski stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych.

Doktoraty

3 lutego odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Huberta Mielnika. Temat rozprawy: *Sądownictwo polskie (nieniemieckie) w dystrykcie lubelskim Generalnego Gubernatorstwa 1939-1944*. Promotor: dr hab. Grzegorz Smyk, prof. UMCS. Recenzenci: dr hab. Małgorzata Materniak-Pawłowska, prof. UAM, dr hab. Zdzisław Zarzycki (UJ). Uchwałę o nadaniu Hubertowi Mielnikowi stopnia doktora nauk prawnych Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych podjęła 18 lutego, uznając pracę doktorską za wyróżniającą się.

Konkursy

W dn. 6–28 lutego ELSA Lublin zorganizowała I etap VI Ogólnopolskiego Konkursu z Publicznego Prawa Gospodarczego „Szafirowe Paragrafy”. Uczestnicy konkursu rozwiązywali kazus z zakresu publicznego prawa gospodarczego, przygotowany przez pracowników Katedry Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji pod kierunkiem prof. dr hab. Mariana Zdyba. 15 osób z najlepszymi wynikami będzie uczestniczyło 23 marca br. w finale konkursu. Patronat honorowy nad konkursem objęli: Dziekan WPiA UMCS prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak, Krajowa Izba Gospodarcza, Ministerstwo Rozwoju, Izba Notarialna w Lublinie, Okręgowa Izba Radców Prawnych w Lublinie, Izba Adwokacka w Lublinie, Poseł do Parlamentu Europejskiego Krzysztof Hetman, Prezydent Miasta Lublin, Izba Komornicza w Lublinie oraz Pracodawcy Ziemi Lubelskiej, zaś patronat medialny – TV UMCS, TVP 3 Lublin, Radio Centrum oraz praktykiprawnicze.pl.

Konferencje

24 lutego Dziekan WPiA UMCS prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak uczestniczyła w Konferencji Ministra Sprawiedliwości z Dziekanami Wydziałów Prawa poświęconej podsumowaniu wyników egzaminów wstępnych na aplikacje adwokacką, radcowską, notarialną i komorniczą, które odbyły się 28 września 2019 r. oraz naboru na aplikacje sędziowską i prokuratorską w 2019 r. do Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury.

Śp. dr Jan Sienkiewicz (1943-2020)

27 lutego br. na cmentarzu przy Drodze Męczenników Majdanka rodzina, znajomi oraz współpracownicy pożegnali śp. dr. Jana Sienkiewicza, wieloletniego pracownika naukowo-dydaktycznego UMCS.

Jan Sienkiewicz urodził się 1 sierpnia 1943 r. w miejscowości Lasoty (obecnie w rejonie żabinkowskim obwodu brzeskiego na Białorusi). W latach 1951–1958 uczęszczał do szkoły podstawowej w pobliskim Chmielewie. 23 listopada 1958 r. przyjechał wraz z rodzicami oraz rodzeństwem do Polski i zamieszkał w Koroszczynie koło Terespolu. Od 1959 r. związał się na stałe z Lublinem. Swoją edukację kontynuował w lubelskim Liceum Sztuk Plastycznych, które ukończył w 1964 r. Po uzyskaniu matury rozpoczął studia na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej na kierunku filologia rosyjska. Warto dodać, że był studentem drugiego rocznika lubelskiej rusycystyki, która powstała w 1963 r. W jednej z ankiet z tego okresu scharakteryzowano go jako: zdolnego, zainteresowanego filologią, literaturą, teatrem, bardzo aktywnego i pracowitego. Bardzo dobrze została oceniona jego praca magisterska pt. *Sposoby wyrażenia komitatywności w języku rosyjskim*, napisana pod kierunkiem doc. Pawła Siگاłowa. Na jej podstawie, po złożonym egzaminie, 17 czerwca 1969 r. uzyskał tytuł zawodowy magistra filologii rosyjskiej. Niedługo potem rozpoczął pracę w Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych UMCS, a dwa lata później

w Zakładzie Języka Rosyjskiego Instytutu Filologii Rosyjskiej i Słowiańskiej (późniejszego Instytutu Filologii Słowiańskiej) Wydziału Humanistycznego UMCS, z którym był związany aż do emerytury, na którą przeszedł w 2008 r. Po uzyskaniu wieku emerytalnego był czynny zawodowo jeszcze trzy lata. W swojej jednostce pracował, początkowo jako asystent, starszy asystent, później – starszy wykładowca, pod kierownictwem kolejno: prof. dr. hab. Michała Łesiowa i prof. dr. hab. Romana Lewickiego. W 1975 r. został otwarty jego przewodnik doktorski pt. *Morfologia czasownika w języku rosyjskim XVII wieku (Na materiale „Pamiętników rosyjskiego narодно-razgovornogo jazyka XVII stoletija” wydanych w 1965 r.)*. Pracę doktorską, której promotorem był prof. dr. hab. Michał Łesiów, a recenzentami: prof. dr. hab. Wiesław Witkowski (UJ) oraz prof. dr. hab. Teotyń Rott-Żebrowski (UMCS), obronił pięć lat później. Decyzją Rady Wydziału Humanistycznego UMCS z 5 marca 1980 r. został mu nadany stopień naukowy doktora nauk humanistycznych. Na jego dorobek naukowy, oprócz wymienionych prac, składa się również kilkanaście artykułów z zakresu historii języka rosyjskiego.

Praca dydaktyczna dr. Jana Sienkiewicza koncentrowała się głównie na zajęciach z historii oraz gramatyki historycznej języka rosyjskiego, ale prowadził również ćwiczenia z gramatyki opisowej języka rosyjskiego i dialektologii. Z opinii przełożonego, wyrażonej w 1975 r., wynikało, że „do powierzonych zajęć przygotowuje się bardzo solidnie, wnosi wiele pomysłowości, stara się o oryginalność swych dydaktycznych poczynąń”. Jego talenty zostały docenione poprzez powierzenie mu funk-

Fot. Agnieszka Gorai

↑ Dr Jan Sienkiewicz ze studentkami na spotkaniu z okazji jego przejścia na emeryturę

cji Kierownika Podyplomowego Studium Filologii Rosyjskiej, którą pełnił w latach 1983–1989. Był również wieloletnim kierownikiem międzynarodowych studenckich praktyk językowych. Należy dodać, że w latach 1984–1996 prowadził również zajęcia dydaktyczne z zakresu sławistyki na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Za pracę dydaktyczną i organizacyjną został wyróżniony w 1984 r. nagrodą JM Rektora UMCS. W uznaniu szczególnych zasług dla oświaty i wychowania otrzymał w 2008 r. ministerialne odznaczenie – Medal Komisji Edukacji Narodowej. W pamięci by-

łych studentów, do których zalicza się również piszący te słowa, zapisał się jako kompetentny wykładowca oraz pogodny, ciepły i uczciwy człowiek. Z pełnym przekonaniem można stwierdzić, że lubiły go i szanowały kolejne pokolenia wychowanków lubelskiej rusycystyki.

Jan Sienkiewicz zmarł 21 lutego 2020 r. w Lublinie.

Biogram opracowano na podstawie materiałów Archiwum Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej: sygn. H 35/13; H 150/44; K 15893.

Piotr Złotkowski

Język – nasze wspólne dobro

Rozmowa z dr hab. Małgorzatą Rzeszutko-Iwan z Katedry Edukacji Polonistycznej w Instytucie Filologii Polskiej UMCS, członkinią Polskiego Towarzystwa Językoznawczego, Zespołu Autorów Zadań i Egzaminatorów przy Państwowej Komisji Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego, Stowarzyszenia „Bristol” Polskich i Zagranicznych Nauczycieli Kultury Polskiej i Języka Polskiego, Zespołu Języka Prawnego Rady Języka Polskiego przy Prezydium PAN oraz Komisji Etyki Komunikacji PAU.

Jaka jest geneza Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego?

Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego to święto obchodzone 21 lutego, ustanowione przez UNESCO podczas 30. Sesji Konferencji Generalnej 17 listopada 1999 r. Odsyła do tragicznych wydarzeń, które miały miejsce w Dhace w Bangladeszu. Podczas pokojowej demonstracji właśnie 21 lutego 1952 r. zginęło pięciu studentów domagających się nadania językowi bengalskiemu statusu języka urzędowego. Data ta ma nie tylko upamiętniać przywołane wydarzenia, ale także przypominać o różnorodności językowej, o tym, iż język to najpotężniejsze narzędzie ochrony i rozwoju wspólnego dziedzictwa kulturowego ludzkości. Obchody święta zwracają uwagę na po-

trzebę troski o język ojczysty, jego promocję i ochronę. Podstawowym przesłaniem Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego jest zwiększanie świadomości znaczenia języka i kultury, budowanie porozumienia ponad podziałami, pokoju oraz dbałości o wspólne działania oparte na zrozumieniu, tolerancji i dialogu.

Dlaczego język narodowy jest wartością?

Definicje podają, iż język jest narzędziem komunikacji, środkiem komunikacji, zbiorem jednostek, systemem, odzwierciedleniem i obrazem świata. Pełni wobec tego bardzo różne funkcje. Służy poznaniu świata, komunikacji. Poprzez język dokonuje się wymiana znaczeń, wyrównuje się poziom wiadomości między nadawcą i odbiorcą, budowane jest porozumienie.

Świadomość istnienia różnorodności językowej i bogactwa języka, przy jego jednoczesnej nieustannej zmienności, podkreśla znaczenie języka jako wartości, jako symbolu całego dziedzictwa kulturowego. Język to nasze wspólne dobro. Umożliwia łączność i ciągłość między różnymi aspektami naszego życia. Pozwala interpretować rzeczywistość, tłumaczyć zawiłości natury, człowieka i całego świata. Zrozumienie człowieka i zjawisk zachodzących w otaczającej nas przestrzeni dokonuje się właśnie przy użyciu i za pomocą języka. Poznanie kultury danego narodu to poznanie języka tego narodu. Język ma siłę

„ Język to nasze wspólne dobro. Umożliwia łączność i ciągłość między różnymi aspektami naszego życia. Pozwala interpretować rzeczywistość, tłumaczyć zawiłości natury, człowieka i całego świata. Zrozumienie człowieka i zjawisk zachodzących w otaczającej nas przestrzeni dokonuje się właśnie przy użyciu i za pomocą języka.

sprawczą, moc kreacyjną. Używając prostych, podstawowych słów i zwrotów *dziękuję, proszę, cieszę się, że egzamin dobrze ci poszedł* budujemy pozytywne relacje między ludźmi, tworzymy grupę, wspólnotę. To, co cenne, pełni funkcje integrujące tę wspólnotę. Życie zarówno pojedynczych osób, jak i całego narodu opiera się na afirmacji związanego z nimi systemu wartości, akceptowanych przez daną wspólnotę, zakodowanych w języku i przekazywanych poprzez język. Język zatem stanowi wartość, jest naszym wspólnym dobrem, symbolem wyobraźni, pasji, życia.

Co stanowi zagrożenie dla języka?

Zmiana statusu polszczyzny na arenie międzynarodowej dokonuje się w epoce wielokulturowości, wielości prawd, złożoności. Zmiany sytuacji ustrojowej, społecznej i ekonomicznej powodują ogólne poczucie swobody, czasami wręcz ignorowanie wszelkiego rodzaju rygorów. Zachwianie stosunków międzyludzkich znajduje potwierdzenie w zjawiskach językowych. Konsekwencje tych procesów to z jednej strony kategorie pozytywne: wielość, otwartość, nowość, ale też i tendencje przeciwstawne: brak hierarchii i gradacji pojawiających się zachowań.

Już w latach 60. – 70. XX w. obniżenie pozycji kultury wysokiej, i tym samym dowartościowanie kultury popularnej, stało się przyczyną tzw. demokratyzacji języka. W lingwistyce natomiast nastąpiło przesunięcie akcentów z ujęcia poprawnościowego na funkcjonalne, osiągnięcie celów, skuteczność. Poziom kompetencji użytkowników i poziom praktyk językowych uległ tym samym obniżeniu. Pojawiły się takie zjawiska jak: pauperyzacja i brutalizacja języka, agresja, perswazja oraz manipulacja językowa. Obniżanie się poziomu kultury kontaktów międzyludzkich łączy się zatem z nasilającym się upadkiem kultury języka i nasileniem negatywnych zjawisk językowych. Wulgaryzacja polszczyzny przeniknęła do mediów, instytucji publicznych i sfery edukacji.

Znamiennym i stale pogłębiającym się rysem jest prymitywizacja i wulgaryzacja języka oraz przesadne wy-

rażanie emocji. Agresja, rozumiana jako werbalizacja niezadowolenia lub gniewu w stosunku do osób, instytucji, ukazanie skrajnie negatywnego nastawienia do określonych zjawisk, np. przez stosowanie wyrazów lub wyrażen odczuwanych przez użytkowników ogólnej polszczyzny w kontaktach oficjalnych jako niestosowne, nieprzyzwoite lub ordynarne, konsekwentnie

toruje sobie drogę w polskiej komunikacji medialnej. Kategoria potoczności ekspansywnie wkroczyła i nadal wkracza w sfery przynależne różnym stylom funkcjonalnym, nie wyłączając naukowego i urzędowego.

Można w tym miejscu postawić pytanie: czy zgodnie z prognozami, nt. coraz większego upadku polszczyzny i większego chaosu, będziemy mówić polszczyzną ograniczoną, zredukowaną? Odpowiedź brzmi: nie.

Jak możemy dbać o nasz język?

Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego to okazja, aby wskazać na potrzebę dbałości o nasze wspólne dobro jakim jest język narodowy. Troska o język ojczysty to również dbałość o historię,

tożsamość, to nieustanne tworzenie i interpretowanie słów, za pomocą których opisujemy świat.

Na przestrzeni lat zmieniły się realia, sytuacja, życie ludzi. Postęp techniki i nauki spowodował, iż coraz więcej pól stało się dostępnych dla człowieka, ale jednocześnie i zamknęło się przed nim. Występowanie różnych punktów widzenia współistnieje z potrzebą akceptacji pewnych wartości, kanonów, dbałości o to, co istotne i ważne.

Jednocześnie chwiejność, niepewność, zmienność, zmiana, wielość to określenia nazywające tendencje występujące we współczesnej polszczyźnie. Modyfikacje w sposobie porozumiewania się za pomocą języka zachodziły zawsze i będą zachodzić nieustannie, gdyż jest on tworem żywym i podlega permanentnym zmianom.

Jednym ze sposobów dbania o język są zalecenia normatywne, słownikowe, pokazywanie tego, co aprobowane, traktowane jako wzorcowe, tolerowane albo przeciwnie – uznawane przez użytkowników polszczyzny, świadomie posługujących się językiem, za pozostawienie

Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego to okazja, aby wskazać na potrzebę dbałości o nasze wspólne dobro jakim jest język narodowy. Troska o język ojczysty to również dbałość o historię, tożsamość, to nieustanne tworzenie i interpretowanie słów, za pomocą których opisujemy świat.

stające poniżej normy. Bardzo pomocna jest świadomość istnienia poziomu wzorcowego, tj. normy wzorcowej i poziomu dopuszczalności, czyli normy użytkowej.

Jednak język jako zjawisko żywe często wymyka się kontroli lingwistów. Członkowie społeczności posługującej się danym językiem pomijają zalecenia normatywne i do obiegu społecznego wchodzi, i zyskują akceptację, formy niezgodne z ustaleniami kodyfikatorów.

Jednak kodyfikacja i ustalenia normatywne nie spowodują, iż użytkownicy języka będą posługiwać się piękną polszczyzną, jeśli sami nie będą takiej potrzeby odczuwać. Warto zatem mieć świadomość wielości rozwiązań, różnych realizacji w zależności od sytuacji komunikacyjnej. Bogactwo i nieograniczony potencjał języka podkreśla jednocześnie odpowiedzialność użytkowników za to, jakim językiem mówią, a piękny język to wyrafinowane wypowiedzi, piękna poezja, proza, nasza kultura.

Skąd wziął się język polski?

Polszczyzna wywodzi się z języka praindoeuropejskiego, wchodzi w skład indoeuropejskiej rodziny językowej. Należy do języków słowiańskich, a wśród nich znajduje się w grupie języków zachodniosłowiańskich. Najwięcej podobieństw ma zatem z językiem czeskim i językiem słowackim.

Czym się charakteryzuje język polski i co go wyróżnia na tle innych języków?

Język polski ukształtował się na bazie dialektu wielkopolskiego i małopolskiego, a także innych dialektów występujących na terytorium Polski. Na przestrzeni wieków na kształt polszczyzny wpływ miały też inne języki, przede wszystkim łacina, język francuski, rosyjski, obecnie w przeważającej mierze język angielski.

W XX w. powszechna edukacja, migracje ludności doprowadziły do wy-

„Bogactwo i nieograniczony potencjał języka podkreśla jednocześnie odpowiedzialność użytkowników za to, jakim językiem mówią, a piękny język to wyrafinowane wypowiedzi, piękna poezja, proza, nasza kultura.

ka) zostaje zatarta opozycja oficjalności – nieoficjalności. Dwudzielny podział ustny – pisany ulega zachwianiu w przypadku komunikacji zachodzącej przy użyciu mediów elektronicznych. Polszczyzna internetowa stanowi połączenie ustności, piśmienności i elektroniczności. Stanowi tym samym hybrydę, gdyż nie jest to proste połączenie mowy i pisma. Można tu raczej mówić „o języku (za)pisanym”.

Zróznicowanie w zakresie odmian i stylów polszczyzny ma swoje przełożenie na płaszczyznę systemu językowego. Dominującą cechą podsystemu leksykalnego stanowią zapożyczenia zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne. Wśród zapożyczeń wewnętrznych dominują wyrazy przejęte z żargonów środowiskowych, przestępczych. Coraz większą rolę w komunikacji społecznej odgrywa, jak już wspomniano, polszczyzna potoczna, której poszerzenie zakresu używania prowadzi do neutralizacji elementów ekspresywnych tej odmiany, a w konsekwencji do zastępowania ich wulgaryzmami. Leksyka o ograniczonym dotąd zasięgu podlega nobilitacji.

Zapożyczenia zewnętrzne natomiast dotyczą przede wszystkim wpływów języka angielskiego, zwłaszcza w wersji amerykańskiej. Można obecnie nawet mówić o internacjonalizacji zasobu słownikowego polszczyzny.

Czy język polski jest trudny? Co stanowi największe wyzwanie dla cudzoziemców uczących się naszego języka?

Polszczyzna jest językiem fleksyjnym, czyli takim, w którym jeden wyraz posiada różne formy gramatyczne, np. pies, psa, o psie. Różnorodność form, głównie w odmianie rzeczowników stanowi o trudności naszego języka.

Wystarczy otworzyć dowolną gramatykę języka polskiego lub dowolny podręcznik do nauki polszczyzny i spojrzeć na zestaw końcówek fleksyjnych obsługujących rzeczownikowy wzorzec odmiany, np. D. l. mn. rzeczowników rodzaju męskiego *-i/-ów*, np. pokoi/pokojów, portfeli/portfelów, M. l. mn. rzeczowników męskoosobowych *-y/-owie*, np. biolodzy/biologowie. Można w tym miejscu przytoczyć dylematy samych Polaków, np. w D. l. poj. rzeczowników rodzaju męskiego *krawata* czy *krawatu*, *taboreta* czy *taboretu*, *kiślu* czy *kisielu* itp.

Znacznie bardziej kłopotliwe zagadnienie stanowi odmiana liczebników. Po pierwsze, rodzimi użytkownicy polszczyzny eliminują pewne formy i zastępują je innymi. Liczebniki zbiorowe są wypierane przez liczebniki główne lub rzeczowniki, np. *W klasie jest dwadzieścia dzieci* zamiast *W klasie jest dwadzieścioro dzieci*, *Idę z dwójką dzieci* obok *Idę z dwójkiem dzieci*, *Widzę dwie pary spodni/drzwi* obok (lub raczej zamiast) *Widzę dwoje spodni/dwoje drzwi*.

Wypieraniu podlega także odmiana wielowyrzowych ciągów liczebnikowych. Tradycyjna reguła mówi o odmianie wszystkich członów liczebników głównych, mających formę zestawień słowotwórczych, lub o możliwości odmiany tylko członów oznaczających dziesiątki i jednostki, np. *Biblioteka nie otrzymała pięćset trzydziestu ośmiu książek* (lub: *pięćset trzydziestu ośmiu książek*). *Dowiedzieliśmy się o czterech tysiącach pięćset sześćdziesięciu siedmiu skargach*

W przypadku zaś wieloczłonowych liczebników porządkowych, postać podlegającą odmianie przez przypadki (i realnie przybierającą formę porządkową) mają tylko dwa ostatnie określenia (najczęściej dziesiątki i jednostki). Pozostałe składniki mają formę liczebni-

» Obecnie uczący się języka polskiego to zatem już nie tylko językoznawcy, literaturoznawcy, Polonia i mieszkańcy dawnych obszarów Rzeczypospolitej Obojga Narodów, ale też biznesmeni, imigranci, osoby, chcące na dłużej lub na stałe związać swoje życie z Polską.

polskiego jako obcego – w czerwcu 2004 r. odbyły się pierwsze z nich. Konsekwencją tych zmian stało się poszerzenie kręgu osób zainteresowanych zdobywaniem kompetencji w zakresie znajomości polszczyzny. Obecnie uczący się języka polskiego to zatem już nie tylko językoznawcy, literaturoznawcy, Polonia i mieszkańcy dawnych obszarów Rzeczypospolitej Obojga Narodów, ale też biznesmeni, imigranci, osoby, chcące na dłużej lub na stałe związać swoje życie z Polską. Bardzo wyraźnie daje się zauważyć nieustannie wzrastającą liczbę osób uczących się języka polskiego zarówno w Polsce (przyjeżdżają na specjalne kursy językowe: miesięczne, semestralne, roczne, praktyki językowe dla studentów itp.), jak i na całym świecie. Ciągłe powiększa się również liczba osób zdających egzaminy certyfikatowe z języka polskiego jako obcego zarówno wśród dorosłych, jak i młodzieży, i to na wszystkich dostępnych poziomach biegłości językowej. Egzamin z języka polskiego jako obcego został wpisany w europejski system egzaminacyjny poprzez odniesienie go do standardów europejskich, zawartych w *Europejskim systemie opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie* (ESOKJ 2003). Jest to egzamin państwowy o określonej wadze i doniosłości, tzw. egzamin wysokich stawek, od którego zależy np. uzyskanie przez cudzoziemców polskiego obywatelstwa.

ków głównych, np. *Nasz reprezentant zajął sto dwudzieste pierwsze miejsce*.

Pisownia polska, w tym różne sposoby zapisywania tych samych dźwięków to także cecha polszczyzny nastroczająca problemów jej użytkownikom, np. *Może pojedziemy nad morze*. *Czy nad rzeką Bug rośnie rozłożysty buk?*

Z jakich powodów cudzoziemcy podejmują naukę języka polskiego?

Wstąpienie Polski do Unii Europejskiej 1 maja 2004 r. spowodowało, iż polszczyzna zyskała status równorzędnego unijnego języka urzędowego. Rok ten był także czasem wprowadzenia egzaminów certyfikatowych z języka

*Rozmowę przeprowadziła
Agnieszka Stańczak*

Illerup – najdłuższy archeologiczny projekt nowożytnej Europy

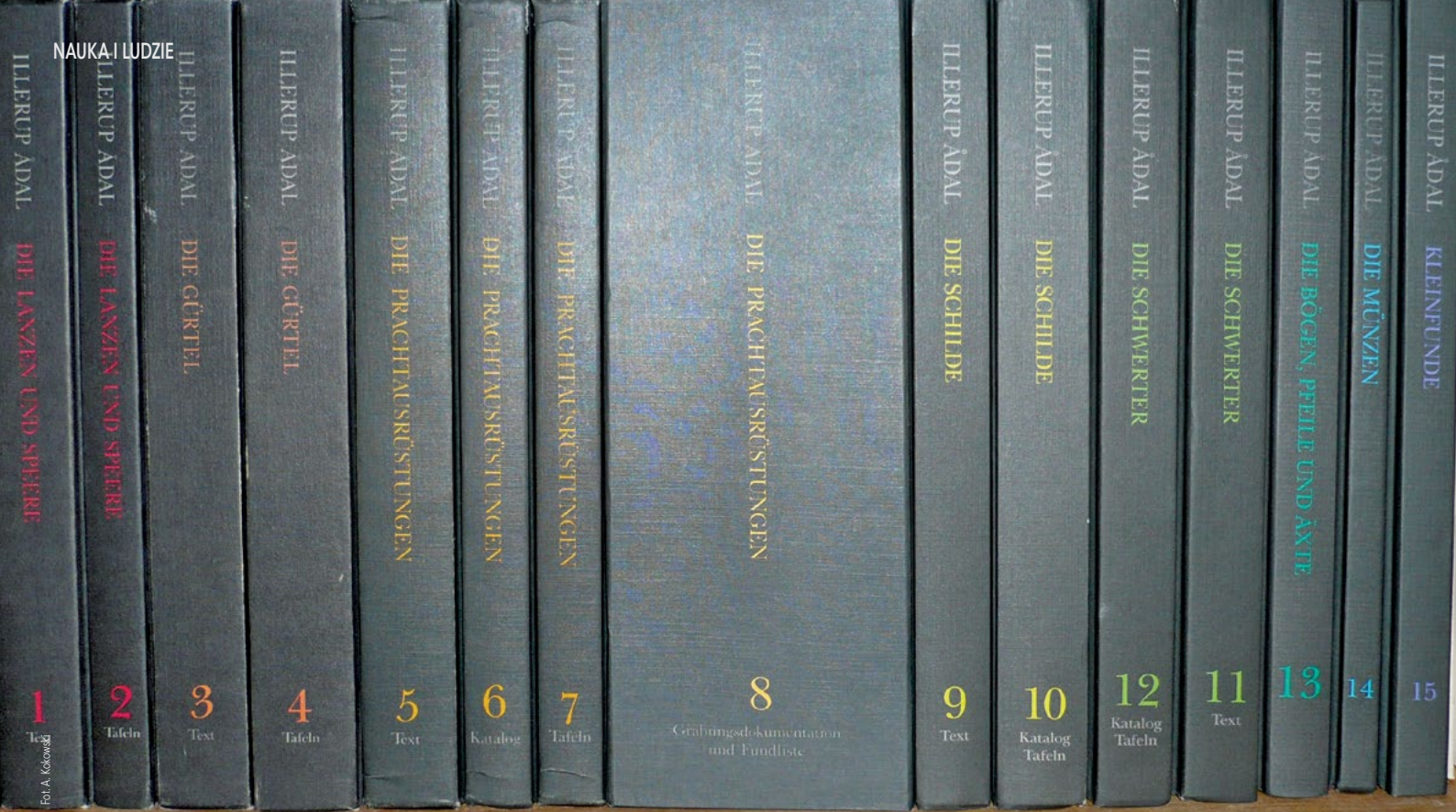
Po 70 latach, 18 lutego 2020 r. uroczysto ogłoszono zamknięcie „Illerup Projekt”; duńskiego, gigantycznego przedsięwzięcia interdyscyplinarnego, w którym udział brały dziesiątki naukowców skandynawskich oraz goście zagraniczni, w tym z Niemiec i Polski. Wokół projektu głównego, finansowanego przede wszystkim ze środków Fundacji Karlsberga oraz „Dronning Margrethe II’s Arkaeologiske Fond” realizowano wiele projektów pobocznych, krótkoterminowych, z których duża część dotyczyła archeologii lubelskiej.

W dzisiejszym Illerup znajduje się zarośnięte bagno pozostałe po długim, wcinającym się równoleżnikowo w środkową Jutlandię jeziorze. Było ono w samej końcówce II w. po Chr. niemyym świadkiem niezwykłych wydarzeń. Otóż w bliskiej jego okolicy doszło do wielkiej bitwy, z udziałem wielu setek wojowników broniących Jutlandii przed armią przybyłą na wielkich łodziach z południowo-zachodniej części Półwyspu Skandynawskiego. Najeźdźcy byli świetnie zorganizowani i wyposażeni przez Rzymian w znakomitą broń, a wodzowie kierujący wojenną wyprawą przetrwali do naszych czasów dzięki imionom wyrytym alfabetem runicznym na paradnym uzbrojeniu. Zanim wylądowali na bałtyckich plażach Jutlandii, odbyli piracki rajd, atakując Bornholm, wybrzeże południowego Bałtyku zamieszkałe przez Gotów i wybrzeże wschodniego Holsztynu.

Wyprawa zakończyła się totalną klęską. W decydującej bitwie poległo kilkuset wojów. Miejscowym zwyczajem

zebrano z pola bitwy cały ekwipunek zabitych przeciwników, który najpierw rytualnie zniszczono, uśmiercając ponownie miecze, tarcze i włócznie za pomocą ciężkich młotów i toporów. Zebrane w wory łupy zapakowano na łodzie i zatopiono je w jeziorze. Nie wiemy, co zrobiono z ciałami poległych wojowników. Wiemy natomiast, że w wodach jeziora uśmiercono ich konie. Na dnie zbiornika zaległy nie tylko świetne, bezcenne rzymskie miecze, ale również elementy paradnego rynsztunku bojowego wykonane ze złota i srebra. Do wody wrzucono też osobiste wyposażenie wojowników, noszone w przytroczonych do pasa sakwach: grzebienie, krzesiwa i krzesaki, „scyzoryki”, monety rzymskie, różne przybory rzemieślnicze i... wykałaczkę. Dzięki temu wiemy, że północnej armii towarzyszyli specjaliści od naprawy wojennego oporządzenia i lekarze. W sakiewkach znajdowały się jeszcze dowody łupieżczych wypraw przeciw plemionom żyjącym po południowej stronie Bałtyku, głównie elementy kobiecej biżuterii i bezcenne w tamtych czasach szkło.

Wody jeziora zamknęły w ciągu jednego dnia etap historii, stawiając cenzurę dziejom podobną do zbiorowej fotografii. Dla archeologii jest to zjawisko unikatowe, możliwe do zaobserwowania jeszcze tylko w kilkunastu innych, podobnych wojennych miejscach ofiarnych południowej Skandynawii. Tym samym stanowi jedno z najważniejszych odniesień dla analiz chronologicznych przedmiotów i zjawisk mających miejsce przed aktem ofiarowania trofeów z bitwy pod Illerup.

↑ Seria Illerup-Ådal w całej okazałości

Przez 50 lat projektem kierował prof. dr Jørgen Ilkjær, pierwszy Honorowy Profesor Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Dorobek gigantycznego przedsięwzięcia to 15 opublikowanych tomów (kilkanaście tysięcy stron) opracowania naukowego; kilka towarzyszących im zeszytów, poświęconych analizom specjalistycznym i katalog pierwszej wystawy zabytków z Illerup. Do tego dochodzi dwanaście tomów wydawnictw okołoproblemowych, obejmujących głównie dzieje Europy środkowej i wschodniej. Europejska społeczność otrzymała też przystępne podsumowanie badań w Illerup. Pięknie ilustrowaną książkę J. Ilkjæra *Illerup Ådal – czarodziejskie zwierciadło archeologii* – którą miałem zaszczyt tłumaczyć na język polski – wydano w siedmiu językach. Efekty wykopalisk można oglądać dzisiaj w najnowocześniejszym europejskim muzeum archeologicznym w Moesgård pod Århus. Widz usłyszy tam bitewny zgiełk, rytualne śpiewy sprzed osiemnastu wieków i wejdzie na „bagnó” kląskające pod jego stopami. Oczywiście w gablotach są tysiące niezwykle efektownych zabytków, a towarzyszą im równie efektowne rekonstrukcje i... artystyczne wizje malarskie świetnego szwedzkiego artysty Roya Friberga. To ja przekonałem Ilkjæra, że archeologia jest sztuką i bez sztuki nie istnieje. Wykorzystywałem ten atut w wielu moich projektach.

Prof. Ilkjæra poznałem w 1995 r. w Paryżu na konferencji poświęconej dziejom uzbrojenia plemion barbarzyńskiej Europy czasów Cesarstwa Rzymskiego. Po moim

referacie po prostu podszedł i oświadczył: „Chcę z Panem współpracować”. To był grom z jasnego nieba, ponieważ o taką szansę zabiegały, wręcz walczyły dziesiątki archeologów z całej Europy. A tu taki prezent od losu.

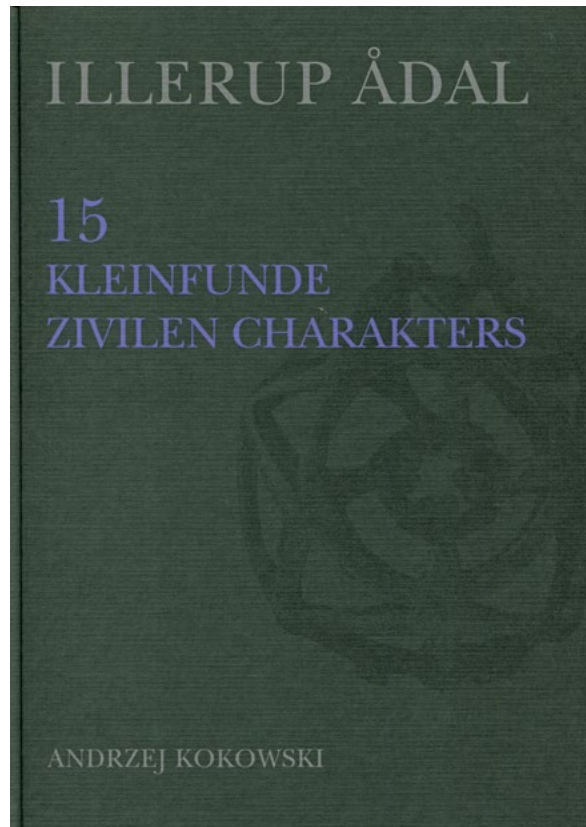
Do 2000 r. byłem konsultantem, recenzentem, badaczem technik starożytnych rzemieślników, „podpowiadaczem”, funkcjonującym jako specjalista od archeologii kontynentalnej i wschodnioeuropejskiej. Potem Jørgen (byliśmy już po imieniu) zaprosił mnie na wino i w swoim stylu oświadczył: „Opracujesz »kobiece elementy« znajdujące się w sakiewkach niektórych wojowników”. Minę musialem mieć nienadzwyczajnie szczęśliwą. Wizja analizowania, żmudnego zbierania informacji o szklanych paciorkach, bursztynowych drobiazgach czy wiśiorkach w kształcie miniaturowych wiaderka zawieszanych przy naszyjnikach elegantek gockich wydawała mi się nie tylko mało atrakcyjna, ale również...tak trochę „niemęska”. Ale przecież Ilkjærowi się nie odmawiało...

Siedem długich lat pielgrzymowałem po europejskich bibliotekach i oglądałem niezliczone zasoby muzealne, budując bazę danych dla moich analiz. Siedem długich lat usiłowałem odpowiedzieć na dwa kardynalne pytania, skąd wzięły się kobiece przedmioty w wojskowych bagażach i co one znaczą dla rozumienia ich tam obecności. Była już wcześniejsza koncepcja, mówiąca, że są to swoiste talizmany szczęścia ofiarowane przez małżonki wojów opuszczających ojczyznę, peł-

Fot. A. Kokowski

↑ Tom popularyzujący wyniki badań w Illerup

← 15 tom serii
Illerup Ådal

nych zrozumiących obaw o to, czy kiedykolwiek ich jeszcze zobaczą. Właściwie zupełnie logiczna i zabarwiająca krwawą wyprawę odcieniem ludzkich emocji, jakie dotyczą każdej, ruszającej na wojnę armii. Ale im dokładniej analizowałem powierzony mi materiał, tym mniej prawdopodobna była ona w moich ocenach.

Trzy kolejne lata „trawiłem” zebrany materiał pod względem typologicznym i chronologicznym; zagłębiałem się w tajniki mody kobiecej różnych części Europy pierwszych dwóch wieków po Chr.; badałem możliwości kontaktów poszczególnych plemion, tych pokojowych rzecz jasna. Powoli odkrywałem zupełnie inną tajemnicę wojennej wyprawy z północy – zanim uderzyli na zamierzone cele na Półwyspie Jutlandzkim, sprawdzali swoją sprawność i skuteczność we wspomnianych wyprawach łupieżczych. W ich trakcie, co też odkryłem jako pierwszy, nie wahali się nawet plądrować cmentarzy lokalnej ludności w poszukiwaniu złożonych w grobach cennych surowców. Te ustalenia było rewolucją patrzenia na konflikty wojenne na terenie Skandynawii, które do tej pory uznawano za „liniowe” – społeczność z punktu A uderzała na społeczność z punktu B, plądrowała i wracała do domu. A więc w jakimś sensie były to wewnętrzne wojenki

dziejące się gdzieś na krańcach świata. A tutaj nagle okazało się, że dawały się one we znaki również plemionom spoza bezpośredniego, skandynawskiego obszaru konfliktu i angażowały weń ich przedstawicieli.

Innym moim odkryciem było to, że najprawdopodobniej obrońcy Jutlandii poczynili zaciąg wśród plemion germańskich na kontynencie, którzy skutecznie pomogli powstrzymać najazd z północy. Świadczy to o rozbudowanej dyplomacji tamtych czasów. Jeden z weteranów tego konfliktu, może nawet bitwy pod Illerup, swoje wieczne miejsce spoczynku znalazł aż na Lubelszczyźnie, w Swaryczowie w pow. zamojskim. To odkrycie również podziało niezwykle na naukową wyobraźnię archeologów.

Najsmakowitszym kąsem moich studiów było jednak wskazanie dalekosiężnych kontaktów skandynawskich, sięgających Krymu, o czym świadczył efektowny, ażurowy wisior z brązu. Wcześniej interpretowano go niesłusznie jako wyrób celtycki, który przypadkowo miał się znaleźć się w kontekście wojennej ofiary wotywniej. Moje ustalenie zupełnie odwróciło pojęcie o kontaktach w ramach świata społeczności barbarzyńskich. Hermetyczność Skandynawii okazała się przy tym tylko i wyłącznie skutkiem zawężonego obszaru badań archeologów skandynawskich, którzy rzadko odwoływa-

Mosiężna tabliczka „Illerup Projekt” →

For. A. Kokowski

li się do dorobku archeologii kontynentalnej, na straży której stała też przecież bariera języków słowiańskich.

I jeszcze jedno moje odkrycie, pokazujące tym razem aspekt „psychologiczny” wywołanego konfliktu. Otóż wodzowie prowadzący północną armię wcale nie byli pewni ani swojej strategii, ani celów do jakich prowadzili zbrojnych. W podejmowaniu decyzji często powoływali się na ślepy los. W rynsztunku wodzów wyprawy były wytworne, wykonane ze srebra i złota puzderka zawieszane na szyi, zawierające dwie drewniane, jednakowej wielkości pałeczki, z których jedna była oznaczona zacięciem. To wróżba „orakle”, stara jak ludzkość, znana też pod hasłem „białe wygrywa – czarne przegrywa”. Być może klęskę pod Illerup należy złożyć na karb niewłaściwie wylosowanej pałeczki?

Swoje tezy zawarłem w piętnastym, ostatnim tomie serii Illerup, zatytułowanym *Kleinfunde von ziviler Charakter* (Jutland Archaeological Society Publication, t. XXV:15, Moesgaard 2019).

Co dało moje uczestnictwo w projekcie Illerup mojemu Uniwersytetowi? Otóż z projektu dofinansowano kilka przedsięwzięć wykreowanych w Instytucie Archeologii UMCS i realizowanych przez nasz Zespół. Przede wszystkim są to tomy serii Monumenta Studia Gothica, które weszły do podstawowego warsztatu badań nad okresem rzymskim w Europie. Dzięki wsparciu duńskich środków można było zorganizować obchody 20-lecia wykopalisk w Masłomęczu i wydać dwa tomy opracowań naukowych; zorganizować i wydać materiały konferencji międzynarodowej o dziejach uzbrojenia z czasów przed narodzeniem Chr.; wydać trzy tomy „Studia Gothica”, zorganizować zamknięcie wykopalisk w Masłomęczu z udziałem 600 gości z całego świata i wydać tom poświęcony temu wydarzeniu z udziałem specjalistów z kilku krajów. „Illerup Projekt” wspierał też wielki międzynarodowy projekt naszego autorstwa o dziejach Wandalów, zwieńczony wystawami w Bevern i Warszawie, z dwoma opasłymi tomami materiałów. Z duńskich funduszy finansowano również kwerendy naukowe, analizy specjalistyczne i udziały w konferencjach naukowych. Rangę współpracy doceniła Jej Wysokość Królowa Małgorzata II, dając

patronat dla serii Monumenta Studia Gothica, dzieloną z Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej Aleksandrem Kwaśniewskim. To wydarzenie odbiło się w archeologii europejskiej głośnym echem i podniosło sztandar lubelskiej archeologii wysoko. No i biblioteka Instytutu Archeologii wzbogaciła się o dziesiątki bezcennych tomów.

W tym miejscu należy sobie postawić pytanie: jaka jest wartość autorskiego tomu w serii Illerup? Z punktu widzenia urzędniczych zasad oceny dorobku naukowego ma ona wymiar... 5 punktów (!). Nie gra roli ani prestiż serii w środowisku naukowym, ani to, że książkę wydało wydawnictwo uniwersytetu, który w roku 2018 na liście Szanghajskiej zajmował 65 miejsce. Cóż, popieramy komercyjne wydawnictwa, głównie amerykańskie i w naszych rankingach nie ma miejsca dla „niszowego” wydawnictwa uczelnianego z 65. miejsca, które wydaje na dodatek za darmo. Na tę zależność zwrócił mi uwagę, z dość kwaśną miną, dyrektor wydawnictwa Uniwersytetu w Århus.

Uroczystość wręczenia autorskiego tomu miała jeszcze jeden akcent. Skandynawskim zwyczajem prof. Ilkjaerowi wręczono uroczyste mosiężną tabliczkę z nazwą projektu, jaka przez dziesiątki lat oznajmiała działanie kierowanego przezeń zespołu w letnim pałacu królewskim w Moesgård. To miły zwyczaj żegnania zasłużonych naukowców, którzy opuszczają eleganckie, wygodne, przestronne służbowe gabinety, udając się na zasłużoną emeryturę. Tym samym zwyczajem tabliczki przykręca się po wewnętrznej stronie drzwi wejściowych domów, w których mieszkają (niektóre rody profesorskie mają ich po kilka). Tutaj nastąpiło jednak kompletne zaskoczenie, gdyż prof. Ilkjaer publicznie zwrócił się do mnie słowami: „Myślę, że ten symbol funkcjonowania projektu bardziej należy się prof. Kokowskiemu. Nie tylko z racji tego, że tom pod jego nazwiskiem zamyka historię »Illerup Projekt«, ale również dlatego, że archeologia lubelska wniosła do niego zupełnie nowe, odkrywcze wartości. Bez tego udziału projekt nie uzyskał by rangi, jaką cieszy się dzisiaj”.

To najpiękniejsza nagroda, jaką mogłem otrzymać za trud kilkunastu lat mozolnej pracy. W każdym razie nie zrekompensują go żadne punkty.

Andrzej Kokowski

Andrzej Kokowski

profesora zwyczajny, kierownik Zakładu Archeologii Środkowo- i Wschodnioeuropejskiego Barbaricum. Zdobywca licznych nagród i odznaczeń, m.in. „Złotej łopaty” za badania nad Gotami. Jego wykopaliska w Masłomęczu i Gródku koło Hrubieszowa zmieniły radykalnie dotychczasową wiedzę o dziejach Gotów, a ich wyniki pozwoliły na zbudowanie marki regionalnej i stworzenie projektu „Wiosna Gotów”. Prowadzi badania naukowe z problematyki okresu przedrzymskiego, rzymskiego i wędrówek ludów Europy Środkowej i Wschodniej. W dorobku naukowym ma ponad 400 publikacji naukowych.

XI Dzień Historyka – jak wyglądał czas wolny Polaków?

Tradycją Instytutu Historii jest rokroczna organizacja wydarzenia skierowanego specjalnie dla uczniów szkół podstawowych i średnich – Dnia Historyka. Celem tej inicjatywy jest nie tylko przybliżenie odbiorcom ciekawych zagadnień badawczych, ale także metod pracy historyków. W tym roku odbyła się już jedenasta edycja wydarzenia. 21 lutego na Wydziale Humanistycznym UMCS zgromadziło się 324 uczniów z siedemnastu szkół z Lublina, regionu, a nawet spoza jego granic. Wzięli oni udział w cyklu warsztatów i wystąpień plenarnych, które odbyły się pod hasłem „*Stawianie, my lubim sielanki*”. *Czas wolny Polaków*.

W ramach warsztatów odbyło się siedem spotkań. Największym zainteresowaniem cieszyły się zajęcia poświęcone historii w grach komputerowych (poprowadził je mgr Bartłomiej Stolarz) oraz karykaturze okresu stalinowskiego jako narzędziu propagandy (zorganizowane przez Studenckie Koło Naukowe Archiwistów). Na pozostałych spotkaniach uczniowie zajmowali się analizami materiałów filmowych i prasowych dotyczących imprez masowych w PRL-u, piosenek estradowych tegoż okresu czy interpretacją manifestu Polrewkomu. Uwagę gości przyciągnęły również zagadnienia odleglejsze, tak w sensie chronologicznym, jak i jeśli chodzi o rodzaj refleksji historycznej: praca rekonstruktorów kultury starożytnego Rzymu czy interpretacja późnośredniowiecznych traktatów szermierczych. Nie ulega wątpliwości, że szeroki wachlarz warsztatów, umożliwiających przećwiczenie umiejętności analizy przekazów źródłowych i wejście w bliższe interakcje z prowadzącymi, przełożył się na znaczną liczbę uczniów, którzy odwiedzili naszą uczelnię w ramach Dnia Historyka.

Fot. Bartosz Proń

Nie oznacza to bynajmniej, że część prelekcyjna okazała się mniej interesująca. Rozpoczęło ją wystąpienie dr hab. Małgorzaty Kołacz-Chmiel, która zastanawiała się nad pytaniem czy w przedrozbiorowej Polsce chłopki miały w ogóle czas wolny. Ostatecznie badaczce udało się wskazać pewne (choć nieliczne) przesłanki poświadczające pozytywną odpowiedź w tej kwestii. Kolejny wykład, wygłoszony przez mgr Annę Suchecką, wprowadził uczestników w świat dawnych ogrodów, w których spędzano chwile wolne od pracy. Refleksję nad powszednim i odświętnym dniem lubelskiego dworu ziemiańskiego po powstaniu styczniowym podjął zaś dr hab. Andrzej Przegaliński. W lata powojenne przeniósł słuchaczy dr hab. Mariusz Mazur, który poruszył temat wolnego czasu w podziemiu antykomunistycznym. Badacz ów w gruntowny i sugestywny sposób przedstawił rozrywki zmuszonych do życia w ukryciu partyzantów, za sprawą których umilali sobie oni monotonną codzienność. Cykl wykładów unoczniał zatem węzłowe problemy form spędzania czasu wolnego w minionej Polsce, jednocześnie wprowadzając słuchaczy w dziedzinę nowoczesnej historii społecznej.

Dzięki szerokiemu zaangażowaniu studentów, doktorantów i pracowników Instytutu Historii liczne grono uczniów szkół podstawowych i liceów miało szansę zapoznać się z codziennym życiem Uniwersytetu – rozwijając swe zdolności badawcze na warsztatach i zapoznając się z dorobkiem pracy uczonych na wystąpieniach plenarnych. Dobrym podsumowaniem tegorocznego Dnia Historyka było wystąpienie dyrektora Instytutu Historii dr. hab. Dariusza Słapka, które zakończyło część plenarną. Zastanawiając się nad kwestią czasu wolnego badacza-historyka, zwrócił on uwagę na naturalne przeplatanie się i wzajemny związek sfer odpoczynku i pracy w życiu uczonego. Jednocześnie zachęcał uczniów, by starali się kształtować swoje przyszłe życie na podobny wzór: tak, by połączyć pracę z pasją.

Wojciech Michalski

fNIRS – nowoczesny sprzęt do neurobadań dla pedagogów i psychologów

Od stycznia 2020 r. Instytut Pedagogiki wraz z Instytutem Psychologii rozpoczęły realizację innowacyjnych i interdyscyplinarnych badań z zakresu neuroobrazowania mózgu. Podjęcie ich jest możliwe dzięki pozyskaniu przez dr Małgorzatę Chojak dofinansowania z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w kwocie ok. 1200 000 zł w ramach konkursu na zakup dużej infrastruktury badawczej, niezbędnej do realizacji projektu *Wykorzystanie spektroskopii w bliskiej podczerwieni (NIRS) w neuropedagogice i neuropsychologii w zakresie profilaktyki i terapii wybranych chorób cywilizacyjnych oraz podniesienia jakości systemu edukacji.*

Fot. Małgorzata Chojak

↑ Uczestnicy warsztatów z zakresu korzystania z NIRS

Prezentacja urządzenia do spektroskopii w bliskiej podczerwieni →

Fot. Małgorzata Chojak

Fot. Małgorzata Chojak

↑ Nowe pomieszczenie do badań z wykorzystaniem neuroobrazowania mózgu

Środki zostały przeznaczone na zakup urządzenia badawczego do funkcjonalnej spektroskopii w bliskiej podczerwieni (fNIRS). Jest to nowoczesna i nieinwazyjna technologia, która mierzy aktywność hemodynamiczną mózgu. Jednocześnie nie wymaga unieruchomienia pacjenta, co pozwala na prowadzenie badań małych dzieci oraz dzieci z różnymi zaburzeniami rozwojowymi. Konstrukcja urządzenia pozwala także na jego mobilność i prowadzenie badań w naturalnych środowiskach życia dzieci czy dorosłych, a nie tylko w laboratorium. Dodatkowo najnowsze modele fNIRS umożliwiają analizę aktywności mózgu u kilku osób jednocześnie. Zakupione urządzenie jest najnowszą i jednocześnie jedyną tak rozbudowaną jednostką w Polsce.

25 listopada 2019 r. Rektor UMCS prof. dr hab. Stanisław Michałowski powołał Interdyscyplinarny Zespół Badawczy „NeuroEduLab”. W jego skład weszli pracownicy Instytutu Pedagogiki i Instytutu Psychologii: dr Małgorzata Chojak (kierownik), dr hab. Aneta Borkowska prof. uczelni, dr hab. Stanisława Byra prof. uczelni, dr hab. Barbara Gawda prof. uczelni, dr hab. Agnieszka Lewicka-Zelent prof. uczelni, dr hab. Urszula Oszwa prof. uczelni, dr Beata Daniluk, dr Sara Filipiak, dr Anna Prokopiak, dr Marlena Duda oraz dr Barnaba Danieluk. Miejscem pracy Zespołu jest przystosowane do badań pomieszczenie na Wydziale Pedagogiki i Psychologii.

W dn. 26–27 listopada 2019 r. odbyło się pierwsze spotkanie Zespołu w formie szkolenia z zakresu wykorzystania spektroskopii w bliskiej podczerwieni w procedurach badawczych. Wysokiej jakości warsztaty zapewnili przedstawiciele firm: NIRx Medizintechnik GmbH oraz Elmico Medical Sp. z o.o. Wśród uczestników byli również pracownicy innych jednostek naukowych, które planują nawiązać współpracę badawczą z UMCS-em.

Obecnie realizowana jest faza koncepcyjna dla interdyscyplinarnych projektów badawczych. Wszystkich zainteresowanych współpracą zapraszamy do kontaktu z kierownikiem Zespołu – dr Małgorzatą Chojak (e-mail: chojak.m@poczta.umcs.lublin.pl).

dr Małgorzata Chojak

Seminarium naukowe o Ukrainie

W dniu 25 lutego br. na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa odbyło się seminarium pt. *Ukraina: pomiędzy narodem politycznym a etniczno-kulturowym*, które zostało zorganizowane przez Centrum Europy Wschodniej UMCS wraz z Instytutem Nauk o Polityce i Administracji, Instytutem Europy Środkowej oraz Towarzystwem Ukraińskim.

W seminarium wzięli udział: prof. Heorhij Kasjanow (kierownik Zakładu Historii Najnowszej i Polityki w Instytucie Historii Ukrainy Akademii Nauk Ukrainy), prof. dr hab. Walenty Baluk (dyrektor Centrum Europy Wschodniej i wicedyrektor Instytutu Nauk o Polityce i Administracji) oraz dr Grzegorz Kuprianowicz (prezes Towarzystwa Ukraińskiego i dyrektor Pod-

laskiego Instytutu Naukowego). Seminarium moderowała dr Nadia Gergało-Dąbek z Centrum Europy Wschodniej.

Dyskusje na temat tożsamości narodu ukraińskiego toczą się od czasu odzyskania przez Ukrainę niepodległości, co wynika m.in. ze spuścizny, którą pozostawił po sobie okres przebywania Ukrainy w składzie ZSRR. Wskutek polityki denacjonalizacji i rusyfikacji w celu utworzenia narodu sowieckiego część Ukraińców ma rozmytą tożsamość, nie posługuje się językiem narodowym na co dzień i jest przywiązana do sowiecko-rosyjskiej narracji historycznej. Z kolei inna część jest nastawiona na budowanie tożsamości etniczno-kulturowej i zerwanie ze spuścizną sowiecką, odrodzenie języka i kultury ukraińskiej oraz przywrócenie w pamięci narodowej tych, którzy byli z niej wymazani. Uczestnicy seminarium dyskutowali o tym, wokół jakich wartości mogą się zjednoczyć Ukraińcy, co jest ważne dla polityki tożsamościowej oraz o znaczeniu konsolidacji narodu dla demokratyzacji państwa.

Nadia Gergało-Dąbek

Wizyta naukowa w Uniwersytecie Sun Yat-sen w Chińskiej Republice Ludowej

Uniwersytet Sun Yat-sen w mieście Zhuhai w Chińskiej Republice Ludowej jest jedną z dziesięciu najlepszych uczelni chińskich. W kwietniu 2017 r. powstało Centrum Studiów Latinoamerykańskich, które jest integralną częścią School of International Studies Uniwersytetu Sun Yat-sen. Nowa jednostka naukowa została utworzona w celu prowadzenia badań empirycznych, transferu wiedzy oraz rozwijania współpracy między obszarem Wielkiej Zatoki i państwami Ameryki Łacińskiej. Obszar Wielkiej Zatoki obejmuje Hongkong, Makau oraz prowincję Guandong, w tym dziewięć metropolii: Zhuhai, Guangzhou, Shenzhen, Foshan, Huizhou, Dongguan, Zhongshan, Jiangmen i Zhaoqing.

Jest to kluczowe terytorium dla rozwoju chińskiej gospodarki, nauki i technologii. Miasto Zhuhai ma status specjalnej strefy ekonomicznej od 1980 r. i jest głównym centrum dystrybucji w rejonie Wielkiej Zatoki, między Guandong oraz Hongkongiem i Makau. Wielka Zatoka jest obszarem o strategicznym znaczeniu dla realizacji planów rządu chińskiego na rzecz rozwoju Azji oraz globalnego projektu ekonomicznego w ramach Inicjatywy Pasa i Drogi (the Belt and Road Initiative – BRI). Chiny przekształciły ten obszar w nowoczesne centrum eksperymentalne i projektowe. W samym zaś Zhuhai powstało wiele projektów, których celem jest rozwój stosunków z państwami Ameryki Łacińskiej.

W koncepcję zintensyfikowania stosunków z Ameryką Łacińską wpisał się Kongres Międzynarodowy na temat *Innovación y desarrollo en China: oportunidades para América Latina*, zorganizowany przez Centrum Studiów Latinoamerykańskich, który odbył się w dn. 15–16 listopada 2019 r. w Uniwersytecie Sun Yat-sen. Współorganizatorami tego wydarzenia były chińskie oraz latynoamerykańskie instytucje naukowe, a mia-

Kongres
Międzynarodowy
w Uniwersytecie Sun
Yat-sen →

Fot. Katarzyna Krczywicka

Fot. Archiwum prof. Katarzyny Krzywickiej

← Dr hab. Katarzyna Krzywicka, prof. UMCS w Centrum Studiów Latinoamerykańskich Uniwersytetu Sun Yat-sen

nowicie Institute of Belt and Road Studies Sun Yat-sen University, Autonomous University of Baja California (Meksyk), Universidad Nacional de Córdoba (Argentyna), Estudos Internacionais - Revista de Relações Internacionais (Brazylia), Centro Latinoamericano de Estudios Políticos y Económicos de China. Pomysłodawcami Kongresu i koordynatorami naukowymi tego przedsięwzięcia byli politolodzy dr Daniel Morales Ruvalcaba i dr Mariano Mosquera z Centrum Studiów Latinoamerykańskich Uniwersytetu Sun Yat-sen.

Organizatorzy Kongresu założyli kilka celów, które zostały zrealizowane podczas dwudniowych obrad. Podjęto dyskusję nad różnymi wymiarami współpracy Chin z państwami Ameryki Łacińskiej, analizując jej obecne znaczenie i formułując prognozy na przyszłość. Przedstawiono ramy teoretyczne i praktyczne implikacje innowacji i rozwoju w obszarze Wielkiej Zatok. Dyskutowano na temat znaczenia i wpływu innowacji na rozwój współpracy z państwami Ameryki Łacińskiej w ramach BRI oraz doświadczeń innych regionów i państw w stosunkach z Chinami.

Uczestników Kongresu powitali przedstawiciele władz Uniwersytetu Sun Yat-sen, prof. dr Chang Chengguang, dziekan School of International Studies oraz prof. dr Zhou Hui, wicedziekan. Wykład plenarny wygłosił znany argentyński badacz Chin, prof. dr Eduardo Oviedo z Universidad Nacional de Rosario. Naukowiec przeprowadził analizę makro-czynników warunkujących działania określonych regionów ekonomicznych i administracyjnych w Argentynie i Chinach, aby wyjaśnić istotę potencjału obszaru Wielkiej Zatok i jego znaczenie dla współpracy obu państw. Ważnym aspektem kongresu była możliwość wymiany poglądów między naukowcami i ekspertami z Chin, państw Ameryki Łacińskiej i europejskich ośrodków naukowych. W Kon-

gresie wzięli udział politolodzy i ekonomiści z Argentyny, Brazylii, Kolumbii, Meksyku, Peru, Chin, Hongkongu, Makau, Hiszpanii, Niemiec i Polski.

Polskę reprezentowała politolog i latinoamerykanistka dr hab. Katarzyna Krzywicka, prof. UMCS z Katedry Stosunków Międzynarodowych Wydziału Politologii i Dziennikarstwa. Prof. Krzywicka została zaproszona do udziału w Kongresie przez dziekana School of International Studies, z inicjatywy dr. Daniela Moralesa Ruvalcaby, z którym od 2015 r. prowadzi współpracę naukową. Dr Morales jest redaktorem tematycznym, w obszarze stosunków międzynarodowych, czasopisma „Anuario Latinoamericano – Ciencias Políticas y Relaciones Internacionales”, wydawanego przez Wydział Politologii i Dziennikarstwa UMCS. Podczas pierwszej sesji plenarnej na temat *The Belt and the Road, new forms of globalization for development* prof. Krzywicka wygłosiła wykład *The Belt and Road Initiative from the perspective of Poland and the countries of Central and Eastern Europe*. W ramach Kongresu odbyły się cztery sesje plenarne, jedna anglojęzyczna i trzy hiszpańskojęzyczne. Kongres zakończyły warsztaty, których celem była wymiana doświadczeń i analiza możliwości nawiązania międzynarodowej współpracy naukowej. W ramach warsztatów zostały także przeprowadzone prezentacje czterech politologicznych czasopism naukowych. Czasopismo „Anuario Latinoamericano – Ciencias Políticas y Relaciones Internacionales”, wydawane przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, zostało zaprezentowane przez jego założycielkę i redaktor naczelną prof. Katarzynę Krzywicką. Ponadto zaprezentowano czasopismo „Oasis”, wydawane w Bogocie przez Universidad Externado de Colombia, czasopismo „Contextualizaciones Latinoamericanas”, wydawane w Meksyku przez Uniwersytet Guadalajary, czasopismo „Estudios Internacionais: Revista de Relações Internacionais”, wydawane w Brazylii przez Pontificia Universidade Católica de Minas Gerais. Organizatorzy Kongresu zapewnili ponadto jego uczestnikom możliwość złożenia wizyty w Science Technology and Innovation Exhibition Hall of Zhuhai National Hi-tech Zone, w historycznej części miasta Tangjia, Zhuhai, w Hong Kongu i w Makau. Rezultaty przeprowadzonej podczas Kongresu debaty naukowej zostaną opublikowane w formie artykułów w specjalnym numerze prestiżowego brazylijskiego czasopisma naukowego „Estudios Internacionais: Revista de Relações Internacionais”.

Katarzyna Krzywicka

Wspólne zdjęcie uczniów, opiekunów i członków Komitetu Okręgowego Olimpiady Filozoficznej w Lublinie →

Fot. dr hab. Paweł Bytniewski, prof. UMCS

Zakończenie okręgowego etapu XXXII Olimpiady Filozoficznej

W sobotę 22 lutego 2020 r. w auli Wydziału Filozofii i Socjologii UMCS w Lublinie odbyło się uroczyste zakończenie okręgowego etapu XXXII Olimpiady Filozoficznej. W czasie zawodów II stopnia uczniowie zmierzyli się z testem sprawdzającym wiedzę z zakresu filozofii i logiki oraz przygotowywali esej na jeden z trzech tematów. Do zawodów centralnych nominowano 6 uczniów, którzy uzyskali co najmniej 60% punktów.

Nagrodami dla uczniów były m.in. wysokiej klasy laptop, tablet, czytnik ebooków, prenumerata czasopisma „Filozofuj!” oraz dziesiątki wartościowych książek z zakresu szeroko pojętej filozofii. Nagrody zakupiono dzięki hojności sponsorów, do których należeli: Urząd Miasta Lublin (reprezentowany przez dyrektora

Wydziału Strategii i Obsługi Inwestorów dr. Mariusza Sagana), Wydział Filozofii i Socjologii UMCS (reprezentowany przez dziekana dr. hab. Leszka Kopciucha, prof. UMCS), czasopismo „Filozofuj!”, Wydawnictwo Aletheia, Wydawnictwo UMCS, Wydawnictwo KUL. Patronat merytoryczny nad wydarzeniem sprawowali: przewodniczący Komitetu Okręgowego Olimpiady Filozoficznej w Lublinie dr hab. Andrzej Łukasik, prof. UMCS oraz prezes Polskiego Towarzystwa Filozoficznego Oddział w Lublinie prof. dr hab. Marek Hetmański.

W skład Komitetu Okręgowego Olimpiady Filozoficznej w Lublinie wchodzi:

1. dr hab. Andrzej Łukasik, prof. UMCS – przewodniczący;
2. dr Marcin Trybulec (UMCS) – wiceprzewodniczący
3. dr Piotr Lipski (KUL) – recenzent;
4. dr Miłosz Kudela (UMCS) – recenzent;
5. dr Marcin Rządeczka (UMCS) – sekretarz;
6. dr hab. Mariola Kuszyk-Bytniewska (UMCS) – członek komitetu.

Marcin Rządeczka

Z archiwum Oddziału Okręgowego NBP w Lublinie

Oszczędź sobie! (na przyszłość...)

19 lutego 2020 r. na Wydziale Ekonomicznym UMCS odbyła się siódma już edycja projektu edukacyjnego, adresowanego do młodzieży szkół ponadpodstawowych z cyklu „Oszczędź sobie na przyszłość”. Wydarzenie zostało zorganizowane przez pracowników Katedry Ubezpieczeń i Inwestycji WE UMCS we współpracy z pracownikami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Narodowego Banku Polskiego.

Tym razem w wydarzeniu uczestniczyła młodzież z I Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Staszica w Lublinie, III Liceum Ogólnokształcącego im. Unii Lubelskiej w Lublinie oraz Zespołu Szkół Ekonomicznych im. A. i J. Vetterów w Lublinie, która miała okazję wziąć udział w wykładach oraz interaktywnych warsztatach prowadzonych przez organizatorów projektu.

Część wykładowa objęła następujące zagadnienia: systemy emerytalne na świecie (dr hab. Teresa H. Bednarczyk, prof. UMCS), polski system emerytalny (Piotr Waszak, dyrektor Oddziału ZUS w Lublinie) oraz oszczęd-

zanie i inwestowanie długoterminowe (dr Ilona Skibińska-Fabrowska, dyrektor Oddziału Okręgowego NBP w Lublinie). W trakcie zajęć warsztatowych prowadzonych przez p. Krzysztofa Piskorza (pracownik ZUS-u) uczestnicy poznawali zasady obliczania składek i świadczeń emerytalnych oraz dyskutowali nad tym, w jaki sposób mogą mieć wpływ na wysokość przyszłej emerytury.

Na warsztatach prowadzonych przez dr. Piotra Zielińskiego (WE UMCS) uczniowie analizowali wielofilarową konstrukcję systemów emerytalnych na świecie. Mieli też możliwość porównywania różnych rozwiązań (wskazując ich zalety i wady) oraz zaproponowania zmian, jakie ich zdaniem mogłyby być wprowadzone w polskim systemie emerytalnym, aby w przyszłości gwarantował im godziwą emeryturę.

Zajęcia z p. Ewą Waszkiewicz i p. Markiem Mototem (pracownicy NBP O/O Lublin) dotyczyły różnych sposobów oszczędzania i inwestowania nadwyżek finansowych. Licealiści poznawali istotę inwestycji w kruszce, nieruchomości, lokaty bankowe, obligacje, akcje oraz fundusze inwestycyjne. Dyskutowali nad tym, jak racjonalnie podejmować decyzje finansowe z myślą o emeryturze.

Zarówno licealiści, jak i nauczyciele będący ich opiekunami wyrazili swoje zadowolenie z uczestnictwa w wydarzeniu, docenili wysiłki organizatorów i wyrazili chęć wzięcia udziału w kolejnych edycjach tego projektu.

*mgr inż. Anna Jańska
dr hab. Teresa H. Bednarczyk prof. UMCS
Katedra Ubezpieczeń i Inwestycji
Instytutu Ekonomii i Finansów WE UMCS*

Historycy w Krakowie

Studenci pierwszego roku historii po pierwszych miesiącach trudnych zmaganiach na zajęciach mieli okazję nieco odetchnąć w trakcie wycieczki programowej, która odbyła się w dniu 28 stycznia 2020 r. Nad całością przedsięwzięcia czuwali prof. Ireneusz Łuć i Paweł Madejski z Katedry Historii Starożytnej i Średniowiecznej Instytutu Historii. W tym semestrze celem wyprawy był Kraków, a ściślej wspaniałe ekspozycje dwóch tamtejszych muzeów.

o kilkugodzinnej podróży i krótkim spacerze nadwiślańskimi błoniami w cieniu majestatycznego Wawelu w pierwszej kolejności zawitaliśmy do Muzeum Archeologicznego w Krakowie, oferującego zapierającą dech w piersiach każdego fascynata historii starożytnej czasową wystawę zatytułowaną *Pompeje. Życie i śmierć w cieniu Wezuwiusza*. Wystawa składała się z ponad 100 eksponatów wypożyczonych z Muzeum Archeologicznego w Neapolu. Obiekty te pochodzą z wykopalisk prowadzonych w Pompejach i Herkulanum. Mogliśmy więc podziwiać przedmioty codziennego użytku, wyposażenie budynków mieszkalnych, narzędzia medyczne, ekwipunek gladiatorów czy liczne malowidła i rzeźby; nie wspominając o rekonstrukcji pokoju w pompejańskim lupanarze... Szczególnym wrażeniem i kontemplacji sprzyjały gipsowe odlewy ludzi (a także zwierząt), którzy, za sprawą popiołu wulkanicznego i sprytnego pomysłu archeologów, zostali uchwyceni w pozach, w jakich zastała ich śmierć w chwili katastrofy w 79 r. Całość została wzbogacona o liczne informacje na temat zabytków, samej erupcji oraz prac archeologicznych na związanym z nią stanowisku. Ciekawym rozwiązaniem, które wspomagało wyobrażenie sobie przebiegu pompejańskiej tragedii, okazało się wyświetlanie animacji, ukazujących prawdopodobny przebieg kataklizmu.

Mateusz Bielec, jeden z naszych utalentowanych kolegów, podczas zwiedzania naszkicował kilka obiektów. Niemniej pouczającym elementem wycieczki było odwiedzenie Muzeum im. Emeryka Hutten-Czapskiego, oddziału Muzeum Narodowego w Krakowie. Głównym celem zawitania do Pałacyku Czapskich było obejrzenie

Rysunki: Mateusz Bielec

imponującej kolekcji numizmatów, która liczy aż sto tysięcy obiektów, z czego 2500 najcenniejszych wchodzi w skład ekspozycji. Studenci i opiekunowie mieli przyjemność wysłuchania erudycyjnego wykładu prof. Jarosława Bodzka (kierownika Gabinetu Numizmatycznego Muzeum Narodowego w Krakowie), specjalizującego się m.in. w mennictwie starożytnym, który opatrzył swoim komentarzem zbiory z tego właśnie okresu, szczególnie emisje najstarsze i hellenistyczne. Samo oglądanie monet było dodatkowo ułatwione za sprawą przenośnych informatorów i wbudowanych w gabloty ekranów dotykowych, które umożliwiają przybliżenie zdjęcia danego okazu i poznanie informacji na jego temat. Wystawa jest więc przyjazna nawet kompletnym laikom, którzy chcieliby samodzielnie zapoznać się z kolekcją.

Obie wystawy zasługują na polecenie i stanowią ucztę dla osób chcących zgłębiać dzieje naszego świata. Ponadto dają szansę na bezpośrednie obcowanie z pozostałościami po minionych cywilizacjach, co zapewnia zgoła inne odczucia niż samo czytanie o nich.

Damian Kłos

Studenci WNoZiGP w Tajlandii

W dniach 18–26 lutego b.r. 15 studentów kierunku turystyka i rekreacja uczestniczyło w wizycie studyjnej do Tajlandii. Jest to jeden z elementów składających się na bogaty program szkoleń i warsztatów dostępnych w ramach ścieżki *Destination Manager*, będącej częścią dużego projektu edukacyjnego „Zintegrowany UMCS” realizowanego w latach 2018–2020, finansowego przez NCBiR.

Projekt jest ukierunkowany na pogłębianie kompetencji zawodowych studentów i zwiększenie ich konkurencyjności na rynku pracy. Część realizowana na WNoZiGP przeznaczona jest dla studentów ostatnich roczników studiów licencjackich i studiów magisterskich. Była to już piąta zagraniczna wizyta studyjna studentów kierunku turystyka i rekreacja oferowana w ramach projektów: *Geo4work* (2016–2018) oraz *Zintegrowany UMCS* (2018–2020). Dotychczasowe szkolenia odbyły się odpowiednio: na Cyprze (2016 r.), Krecie (2017 r.), Sardynii (2018 r.), w Chorwacji i Bośni i Hercegowinie (2019 r.).

Celem wizyty studyjnej w Tajlandii było zdobycie przez uczestników wiedzy na temat funkcjonowania destynacji turystycznej o międzynarodowym charakterze i zarządzania jej zasobami. Program wyjazdu obejmował między innymi:

- poznanie najważniejszych atrakcji turystycznych Bangkoku i Prowincji Chonburi, sposobów ich udostępniania oraz wykorzystania w różnych typach turystyki,
- zapoznanie się z funkcjonowaniem „produktów turystycznych” tworzonych specjalnie na potrzeby wybranych grup turystów (np. wioski tematyczne),
- obserwacja zachowań turystów i procesu ich obsługi,
- poznanie bazy noclegowej – rodzajów obiektów hotelowych, zasad ich działalności, pracy w różnych działach hotelowych i na różnych stanowiskach,
- udział w zajęciach grupowych typu *team building*,

- poznanie zasad rezydentury i obsługi imprez przyjazdowych poprzez warsztaty z udziałem przewodników turystycznych i rezydentów,
- poznanie zasad działalności lokalnych firm turystycznych,
- poznanie zasad działalności regionalnych izb turystycznych odpowiedzialnych za politykę turystyczną regionu, kompleksowe zarządzanie destynacją oraz marketing i promocję,
- poznanie zasad i procedur zarządzania kryzysowego w turystyce w przypadku chorób, klęsk żywiołowych itd.

Zebrane doświadczenia będą podstawą do opracowania przez uczestników wyjazdu własnych pomysłów ofert i produktów turystycznych, które zostaną przedstawione w dalszej części projektu na otwartych warsztatach branżowych w obecności przedstawicieli branży turystycznej.

Wizytę od strony organizacyjnej przygotowała firma GMSynergy pod nadzorem merytorycznym nauczycieli akademickich z WNoZiGP. W realizację programu wizyty zaangażowani byli również czołowi przedstawiciele branży turystycznej w Tajlandii oraz Tourism Authority of Thailand, oddział Pathaya.

Anna Dłużewska

Fot. W. Skibińska, archiwum SKNP „SmartCity”

Prezentacja projektu SKNP „SmartCity” dla gminy Wisznice

23 stycznia 2020 r. na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej odbyła się prezentacja projektu zagospodarowania przestrzennego terenu Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego w Wisznicach wykonanego pod kierunkiem dr Dagmary Kociuby z Katedry Gospodarki Przestrzennej przez studentów ze Studenckiego Koła Naukowego Planistów „SmartCity” Natalię Tołtyżewską, Karolinę Szwarnowską, Klaudię Wajs, Weronikę Skibińską, Paulinę Orzeł, Patryka Pawluczuka, Jakuba Skibińskiego i Karola Harasiumiuka. Gminę Wisznice reprezentowali p. Piotr Dragan – wójt gminy oraz p. Tomasz Gębka – inspektor ds. budownictwa, rozliczeń i inwestycji.

Pierwszym etapem prac było przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczo-urbanistycznej terenu 29 listopada 2019 r. wraz z wykonaniem dokumentacji fotograficznej oraz późniejszą digitalizacją zgromadzonych danych. Kolejnym etapem prac było wykonanie projektu zagospodarowania przestrzennego terenu ZO-L wraz z wizualizacjami. Po prezentacji odbyła się ożywiona dyskusja dotycząca proponowanych rozwiązań projektowych.

Wykonanie projektu jest efektem realizacji umowy o współpracy podpisanej 27 listopada 2019 r. pomiędzy wójtem Gminy Wisznice – p. Piotrem Draganem a dyrektorem Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej – dr hab. Wojciechem Janickim, prof. UMCS.

Projekt jest finansowany w ramach Grantu Samorządu Studentów UMCS.

SKNP „SmartCity”

Cztery medale HMP U18/U20!

W dn. 14–16 lutego odbyły się Lekkoatletyczne Halowe Mistrzostwa Polski U18/U20. Zawodnicy AZS UMCS Lublin mogą uznać je za udane. Wszyscy wyrównali lub ustanowili nowe rekordy życiowe. W pięciu startach wywalczyli cztery medale!

AZS UMCS
LUBLIN

96

94. PZLA MISTRZOSTWA POLSKI

LUBLIN 2018

Lublin
MIASTO INSPACJI

Srebra to zasługa sprinterów. W biegu na 60 metrów mężczyzn o końcowych rozstrzygnięciach decydowały setne sekundy. Zielono-białe barwy reprezentował Jakub Lempach, dla którego to był debiut w koszulce klubu z Lublina. Już w eliminacjach pokazał, że jest w formie. 6.81 sekundy to czas, z jakim wszedł do finału, a zarazem nowy rekord życiowy. To jednak nie było wszystko, na co stać Jakuba. W decydującym starciu zaprezentował się jeszcze lepiej. Kolejny raz poprawił życiówkę. 6.79 sekundy okazało się być wynikiem na miarę 2. miejsca! Przegrał tylko z Mateuszem Górnym (GKS Bełchatów) o zaledwie 0.01 sekundy.

– Na pewno to był bardzo udany debiut dla AZS-u, lecz niestety nie do końca idealny. Skrycie z trenerem liczyliśmy na złoto. Z nadzieją patrzę na sezon letni. Postaram się o naprawdę szybkie bieganie – mówi halowy wicemistrz Polski.

Drugi krążek ze srebrnego kruszcu wywalczyła Wiktoria Drozd. Sięgnęła po niego w bardzo podobnym stylu do Lempacha. Najpierw kwalifikacje okraszone rekordem życiowym (56.40 sekundy), a potem jeszcze lepszy finał. W nim niemalże do końca Wiktoria przewodziła stawce, ale na ostatnich metrach wyprzedziła ją Alicja Kaczmarek (ALKS AZS AJP Gorzów Wielkopolski). Czas zwyciężczyni to 55.70, natomiast reprezentantki AZS UMCS – 55.74 sekundy (życiówka). Tak swój występ skomentował sprinterka:

– Na pewno czułam, że jestem świetnie przygotowana. Byłam pewna medalu, ale nie do końca wiedziałam jakiego. Halowy tytuł wicemistrzyni Polski jest bardzo satysfakcjonujący, jednakże czuje lekki niedosyt, ponieważ prowadziłam praktycznie do samego końca. Przegrałam rzutem na taśmę.

Brąz w konkursie pchnięcia kulą wywalczyła Weronika Muszyńska. Tym samym powtórzyła sukces z zeszłego roku. Choć od drugiego miejsca było o włos. Kulomiotka z Lublina pchnęła na odległość 12.89 metra. To jest jej nowym rekordem życiowym oraz takim samym wynikiem, co sklasyfikowanej na drugiej pozycji Patrycji Banach. Z tym, że drugi najlepszy wynik zawodniczki Zawiszy Bydgoszcz był lepszy, co dało sre-

bro właśnie jej. Złoto powędrowało w ręce Niny Staruch (AZS-AWF Warszawa) – 13.49 metra.

– Jestem szczęśliwa i bardzo się cieszę z trzeciego miejsca. Głównie dlatego, że jestem w ciężkim treningu i kula nie jest moją główną konkurencją. Tydzień przed zawodami czułam się bardzo dobrze i liczyłam na medal. Chociaż wiedziałam, że łatwo nie będzie. Dzisiaj nie wiem do końca, co się stało. Nie umiałam odnaleźć się w kole. Robiłam straszne błędy techniczne. Aż cztery pchnięcia spaliłam, bo były kompletnie nieudane. Teraz przygotowuje się na sezon letni do dysku. Mam nadzieję, że przyniesie mi jeszcze większą satysfakcję i wszystko pójdzie zgodnie z planem – mówi Weronika Muszyńska.

Ostatni krążek dla drużyny lubelskiej zdobył skoczek wzwyż – Jakub Hołub, którego start w imprezie był niepewny do ostatnich dni. Razem z trenerem zdecydował się jednak pojechać do Torunia. Tam wspiął się na wyżyny. Wyrównał życiówkę (2.06 metra), co zapewniło mu miejsce na najniższym stopniu podium. Wygrał Marcin Jachym (CWKS Resovia Rzeszów) – 2.10 metra przed Jakubem Pająkiem (Błyskawica Domaniewice) – 2.08 metra.

– Miałem nie startować w HMP, ale ostateczną decyzję podjęliśmy razem z trenerem. Jechałem na mistrzostwa bez jakiegokolwiek pewności o dobrym starciu. Z tego powodu jestem bardzo zadowolony z wyniku. Nie mówiąc o tym, że skakałem „na ślepo”, ponieważ na początku konkursu złamały mi się okulary. Osobiście nie przypuszczałem, że ten rezultat będzie pozycją medalową. Moi koledzy ze skocznicy byli bardzo dobrze przygotowani, a ja byłem teoretycznie w okresie roztrenowania. Sezon halowy uważam za zakończony pozytywnie. Teraz trzeba się przygotować do sezonu letniego i powalczyć o medale podczas MP i minimum na MŚ U20 w Nairobi – komentuje Jakub Hołub.

W Toruniu wystąpiła jeszcze Weronika Tabaczyńska. Kulomiotka uplasowała się na 12. miejscu, ustanawiając nową życiówkę (11.09 metra).

Kamil Wojdat

Dzień Historyka

21.02.2020 r.

Fot. Bartosz Proll

Certyfikat „Studia z Przyszłością” 2020

dla kierunków **Produkcja medialna**
oraz **Społeczeństwo informacyjne**

UMCS

